

310639 వ్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 10.

చెన్నపట్టణము 1923 వ సం॥ జూలై నెల 5-వ తేది గురువారము

No. 82

సంపుటము ౧౦

ఈ థి రో డ్దా రి వా మ స ం వ త్స ర ము, నిజ త్యేవ్యమాస బహుళ సప్తమి ౭.

నంచిక ౮౨

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు మనమయినమందు

చక్కని డబ్బీతో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదిగల మాయమందు. కలుమందులవలన మోసముగలుగును. చంచభూషణిని చూచికొనిన మోసముగలుగుదులమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతివలన దేశమునందంతటను అమ్మినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు కెట్టి ఏ థి, మదరాసు.

కావలెను

ముద్రితములగు ఆంధ్ర గ్రంథములు

గొప్ప గ్రంథాలయము నొకదానిని స్థాపించుటకై నవలలు నాటిక ప్రబంధములు పురాణములు వాఙ్మయములు శతకములు చరిత్రములు మొదలగు సమస్త ముద్రితాంధ్ర గ్రంథములు కావలసి యున్నవి. తమ గ్రంథాలయములలోని గ్రంథములను విక్రయించ దలచిన గ్రంథాలయాధిపతులు గ్రంథకర్తలు-మున్నగువారు తమతమ యొద్దగల గ్రంథములను వాని వెలలను చెల్లుచు వెంటనే ఈ క్రింది యడ్రస్తునకు వ్రాయవలెను.

గ్రంథాలయము. ౦/౦ ఆంధ్రవత్రిక.

212, పోస్టుబాక్సు, మద్రాసు.

ది డక్కన్ మిల్లు స్టోర్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

(1918 నుండి యండియన్ కంపెనీల అక్టోబర్ 21 వరకు బేజవాడ.)

మూలధనము రు 3,00,000 మూడులక్షలరూపాయలు

భాగము 1 కి రూ 100 వంతున 3000 భాగములు

సామ్యంతయు నెక్కుసారి చెల్లించ నవసరములేదు

అప్లికేషన్ తో రు 20/-లును, అల్లాటుమెంటు అయిన పిమ్మట రు 20/-లును, మిగతా రు 60/-లు నెల 1-కి రు 20/-లు చొప్పున 3 వాయిదాలతో చెల్లించవలెను.

(1) సహకారపద్ధతిని జమీందారులు, గొప్ప భూమిలిగిన మిల్లు యజమానులు డైరెక్టరులుగానుండి మాట్లాడుచు మిల్లులవారికిని యింకొలవనునాడ సరఫరామైన ధరలకు ప్రస్తుత సామానులు సప్లయ చేయుటకు యీ కంపెనీని స్థాపించిరి. ఒకసారి సామానులను తెప్పించిన నిజము తెలియగలదు.

(2) బండరు, గుడివాడ, బెజవాడ, దుగ్గిరాల, ఏలూరు, తాడేపల్లికొండ, నిడుదబోలు వగైరా గ్రామములలోని అనేక రియలుమిల్లులవా రందు పేరుహోల్డర్లుగా చేరియున్నారు. కంపెనీని 1923 సంవత్సరము మార్చి నెల నుండి ప్రారంభించబడింది. భాగస్వాములకు కదితరులకును రియలుమిల్లు సామానులు విరివిగా సప్లయ చేయుచున్నాము.

(3) మిల్లులకు తరచుగా కావలసిన బెల్టింగు-ఎమిరి సీమెంటు-సాల్పు-జలెడరేకులు-ఎలి వేటరు బోల్టులు-బెల్టు బోల్టులు-పాప్టింగులు-పుల్లలు-నాలర్లు-వాటిస్పేరు పార్సు-లూబ్రికేటింగు ఆయిల్లు, ప్యాకింగు రోప్పు వైపులు వాటి ఫిట్టింగు యింకా యితర చిల్లరసామానులు ఎల్లప్పుడు స్టాకులో సిద్ధముగా నుండును. ఆర్డరుయిచ్చిన తక్షణము కోరినసామానులు ఎట్టి అలస్యమును లేకుండగనే పంపబడును.

(4) కంపెనీని గురించి వివరములు తెలియగోరువారును వాటాదారులుగా చేరగోరువారున్ను, మిల్లు సామానులు కొనదలచినవారున్ను యిదిగూడ చిరునామాకు వ్రాసిన బడయగలరు.

మేనేజింగు డైరెక్టరు,

ది డక్కన్ మిల్లు స్టోర్సు కంపెనీ లిమిటెడ్, బెజవాడ.

హిందీ ప్రచారక

(సంపాదకుడు-హృషీ కేశవర్మ)

ఈ హిందీపత్రిక ఏడుమాసముండి నియమ పూర్వకముగా వెలువడుచున్నది. ఏమాత్రము హిందీభాషాభ్యాసము కలవారైనను ఈ వార్తాపత్రికవల్ల రమణితామీ హిందీభాషాభివృద్ధి చేయగలరు. ఇందులో మనోరంజకముగ వ్యాసములు, చిన్న చిన్న చంచీభలు, జీవనచరిత్రములు, సంభాషణములు, విసోద వార్తలు శాతీయపక్ష్యములు కొన్ని మంచి వ్యాసములకు లేకును అర్థముకూడదుండును. సంకల్పరచనా 3 రూపాయలు మాత్రము మా కార్యాలయమువద్ద రావచ్చుభాషాబోధిని మొదలగు హిందీప్రస్థులు కూడ వ్రాయవలెను. క్యాట్లాగు ఉచితము.

మేనేజరు

హిందీప్రచార కార్యాలయం

టిప్లికా, మద్రాస్.

అనేకమంది వండితుల మెచ్చుకొన్నట్టి భక్తిరస ప్రధానముగ నూతననాటకరాజము వెల రు 1-0-0 తులసిదాసు గ్రంథకర్త కోడలి సత్యనారాయణరావుగారు కలయువాడు నానుమంత విలాస్, కెనెవారపు పేట, కృష్ణాజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

"KARMAVEER"

The Premier Hindi Weekly of India.

The Surest way of learning literary and colloquial Hindee is to read Hindee Papers regularly.

'Karmaveer' is the premier nationalist weekly of India Annual subscription Rs. 3/8/. By V.P. Post Rs. 3/12-

Apply to:— The Manager,

"Karmaveer"

Jubbulpore C.P.

మోహిని తైలము

5 కులములు కల సీసా 1-2 అణాలు 0-12-0 మార్కెట్.

అమృతాంజనం డిపో బొంబాయి-మద్రాసు!

చెన్నపురి బజారుధరలు

జూలై 5-వ తేది గురువారము

(1) ధాన్యములు

ధాన్యములు	రక	రేట్	రేట్
బియ్యం	బస్తా	మొదలు	వరకు
మసూరీ	బస్తా	ర 11-0-0	12-0-0
నెల్లూరి	బస్తా	ర 14-8-0	15-8-0
డిల్లీ	బస్తా	ర 14-0-0	16-8-0
రాగులు	ర. 164 బస్తా	ర 8-8-0	
నవ్వులు	బస్తా	ర 22-0-0	24-0-0

(2) పప్పు ధాన్యములు

కందులు	బస్తా	ర 11-8-0	ర 12-0-0
నెల్లూరి	బస్తా	ర 11-0-0	11-4-0
నెల్లూరి	బస్తా	ర 11-8-0	12-0-0
మినుములు	బస్తా	ర 12-8-0	15-8-0
ఉలకలు	బస్తా	ర 7-0-0	7-4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులు	బస్తా	ర 150-0-0	155-0-0
నెయ్యం	బస్తా	ర 14-0-0	24-0-0
కొండాపురం	బస్తా	ర 60-0-0	62-0-0
యితర ప్రదేశము	బస్తా	ర 55-0-0	58-0-0
వేరునెనూనె	బస్తా	ర 145	మినుమునానె 180
అమడము	బస్తా	ర 182-0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు	బస్తా	ర 175-0-0	180-0-0
మారపసుపు	బస్తా	ర 165-0-0	170-0-0
మిరపకాయలు	బస్తా	ర 90-0-0	105-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు	బస్తా	ర 40, 45	
కాళవాస్త్ర పాయకట్టు	బస్తా	ర 60, 65	
రెల్లము	బస్తా	ర 40-0-0	50-0-0
చింతపండు	బస్తా	ర 48-0-0	50-0-0
కొత్తది	బస్తా	ర 85-0-0	42-0-0

(5) ఇసుము

కట్టలు	బస్తా	ర 84-0-0	85-0-0
చదరం	బస్తా	ర 85-0-0	88-0-0
రవుండు	బస్తా	ర 87-0-0	40-0-0

(6) లోహములు

కెండి	బస్తా	ర 78-0-0	80-0-0
బంగారము	బస్తా	ర 24-8-0	25-0-0
సవరన	బస్తా	ర 15-15-9	
ఇత్తడి	బస్తా	ర 800-0-0	808-0-0
రాగి	బస్తా	ర 860-0-0	865-0-0
అస్కా	బస్తా	ర 55-8-0	56-0-0

(7) తంగులు అలిజరైను

అవు కృష్ణుడు	బస్తా	ర 202-0-0	205-0-0
వొట్టికృష్ణుడు	బస్తా	ర 20	డిల్లీ
సింహంమార్పు	బస్తా	ర 20	డిల్లీ
అవుకృష్ణుడు	బస్తా	ర 160-0-0	165-0-0

రంగూన్ వార్తలు

అగ్రహార వందీకరణలో భాగంగా గృహ వ్యతి
నాంది. వీరు గొప్ప వాదనాధీశులు. బర్మా ప్రభుత్వమువారును
బర్మా విశ్వవిద్యాలయధ్యక్షులును వీరి వ్యతి విచారమును,
వీరి కంటిబిందువును సానుభూతిని తెలియచిరి.

ఎకాంగ్ లో, సింగూ నూనెనుల పనిచాగ్రాదు సమ్మె
కట్టిరి. యెకాంగ్ లో వనిచాగ్రాదు మరల పనిలో చేరి ఖర
తీయలు మాత్రము బర్మీయుల స్థానములలో పని చేయుచునే
యిచ్చారు. బర్మీయులు మాత్రము బౌద్ధమతము తీవ్రపర
తీగ్ చేయుచున్నారు.

రంగూన్ నందు శరణుల విచారించుట కేంద్రీయ యం
సంఘమువారు విచారణ సజ్జచున్నారు. బర్మా కాననసభ్యు
లగు ప్యాపాద్యోగారు పోలీసులును, మేజిస్ట్రేటులును లంచ
ములు పుచ్చుకొని అక్రమము గావించుచుండెడియు, భూస్వా
ములగు వాటలతో నెట్టుల కాకినవ్వ ము కల
న కేరము లెక్కకకచున్న పనియు తెలిసిరి. పోలీసు మాజీ
రెంటు అవాక్కుగారు కూడ నై యభిసాయములనే పని
లుచిరి. పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు క్యాగాంగుగారు త్రాగుడు
జాదము మొదలగునవి కేరములకు కారణములనియు విద్యా
నిర్బంధము కావించిన శరణులు కన్ననయు, పోలీసులకు జీత
ములు మిక్కిలి తక్కువయగుటచే లంచములను గొనుటకు
జాల్గుచున్నారనియు, జాతీయవాదులు కేరముల బయలు
పెట్టుటలో తోడ్పడుటలేదనియు తెలిసిరి. అదృష్టము పెట్టి
గారు పోలీసులకన్న మేజిస్ట్రేటులే ఎక్కువ లంచగొండ్లుగ
నున్నారని తెలిసిరి. మ్యేజిస్ట్రేట్ ప్రభుత్వమునై తిరుగుబాటు
కావించుట ననుట యనర్హమనియు, ఈ విషయమున కట్టు
కట్టినవారైన కేసులు చాళుబయ్యననియు, ఇప్పు డెల్లరులు
అరుగులలేదనియు అసోసియేటెడ్ ప్రెస్సుపారి రూప్
తెలిసినది ప్రకటించబడినది.

కెన్యా సమస్య

నేటిపుల అభిప్రాయములు

జూలై 2: — కెనియానువాడు సామ్రాజ్య
భారత పౌరస్వయంఘాలయమున జరిగిన యూరోపియనుల యొ
క్కయ, భారతీయులయొక్కయు సభలో వీ. యెఫ్. ఆం
ద్రూసుగారు, కెన్యాలోని పోలీసుల ముఖ్యవిషయము, అభిభా
వనసంఖ్య తగ్గుటయు, అందుకు కారణము నేటిపు కార్మికుల
కొల్లగొట్టుట యనియు వివరించిరి.

జనసంఖ్య 1911, 1921 మధ్య 21 0/0 కనిపించెను.
అంతగా కన్న మెంట్లు పెక్కును అగ్గిసలే చేసెను. అది సరియైనది
గాకవచ్చును. ఇట్టి కొల్లగొట్టుట నావీ చేయుటకు క్రానుకాలనీ
ప్రభుత్వమును మరల దెచ్చిపెట్టుటయే మార్గము. భారతదేశము
నుండి కలసపోయి నివాస మేర్పరచుకొన్నవారు నూడే, వర్తక
ములోను, పట్టు పడ్డ కిచ్చుటలోను నేటిపుల కొల్లగొట్టెరిని ఆం
ద్రూసుగారు వివరించిరి. వలస పెట్టినవారు తిరిగి కచ్చుటలో
చెట్టి జరిగెనను అందుకు కనపరము లేదని వారు చెప్పిరి.

(ఆ. ప్రె.)

కాన్పూరు మ్యూనిసిపల్ సంఘమువారు గవర్నరుగారు
కచ్చినప్పుడు వారికి స్వాగత మొసగుటకై 500 యూలు ఖర్చు
ఎక్కింద కాంక్ష చేసిరి.

పేట కౌన్సిలు ఎన్నికలు

బర్మాజాతీయ వాదుల యుపేక్ష

బర్మాజాతీయవాదులలో వోక పక్షమువారు కాసినసభ
లకు వర్తకలెననియే కేంద్రముగిరి. గాని యిటీవలజరిగిన పేట
కౌన్సిలు ఎన్నికలపట్ల ఈపక్షమువారుగూడ కేమియును శ్రద్ధ
జూపలేదు. దీనినిగూర్చి యాపక్షము ప్రముఖులు కొంద రిటుల
తెలిసిరి.

నేను వోటునిచ్చితిని గాని ఎన్నికల వివరణలు మా కేమి
యు ననుమలముగా నుండలేదు. మరాఠ్ ప్రముఖుల నిర్ణయించ
బడిన ప్రతినిధులసంఖ్య అత్యల్పము. ఇండియాలో పెద్దరాష్ట్ర
ముల కియ్యబడినంతమంది ప్రతినిధులను మా కియ్యక పోయినను
అసాముకీర్తినంతమంది కంటే మెచ్చుగనే మా కియ్యకలసి
యుండెనని బర్మీయుగారు నుడిచిరి.

పేటకౌన్సిలు ఉదారభావవిరహితము గాన దానిపట్ల
యువజనులకు శ్రద్ధకలుగలేదని కాసినసభలో జాతీయపక్ష వా
యకుడగు మాంగళూగారు నుడిచిరి.

ఇండియాలో పెద్దరాష్ట్రముల ప్రతినిధులకంటెను బర్మా
ప్రతినిధులసంఖ్య మెచ్చుగా నుండదగినది. అని మాంగళుకను
గారు తెలిపిరి.

నియోజకులలో బర్మావారిసంఖ్య చాలతక్కువ. బర్మా
వారెవ్వరును అభ్యర్థులుగా నిలువలేదు గాన బర్మావారు పేటల
నియోజకులకు నిండనీయముగాదని జాతీయవిద్యసంఘ కార్య
దర్శి ఓకళునుగారు నుడిచిరి.

న్యూబర్మాప్రతికా సంబంధులకు శిక్ష

న్యూ బర్మా అను జాతీయపత్రికయందు మానవత్వపు వ్యా
సము ప్రకటించబడినది నుద్రాసత్తవకు 300 యూపాయిలు పు
ర్యావారసిరి.

(ఆ. ప్రె.)

బ్రిటిషు ఇండియను యూనియను

కన్యాటుప్రభువు ఉత్సాహము

బ్రిటిషు ఇండియను యూనియను ప్రార్థన పాఠ్యాంశముల
నిర్దేశని అవ్యవస్థలకు ఒకరినొకరు ప్రేమించుకొనునటుల
జేయుటకు ఎంతయు అవకాశము గలదు. బ్రిటిషువారును భార
తీయులును ఒకరినొకరు తెలిసికొనుటకులకు చాల లాభము
గలదు. లేనిపోని అపోహములు ఎందులకు సాచియంతలనో
తెలియకున్నది. భారతదేశములో అనేకతాత్పర్యములు నుండి
ఉన్న దివ్యమైన వా రకమును వాచి బ్రిటిషువారు గర్వపడు
చున్నారు. భారతదేశములో ఉన్న మంచి సంకతుల నిన్నిటిని
అభివృద్ధి జేయుటయే బ్రిటిషువారి కలంపు. ఆధునిక వాగవిక
మతో భారతదేశము నుండంద జేయుటకు సహాయము జేసె
దరు. బ్రిటిషురుల యంధిన్న మంచి సంకతులను బ్రిటిషురులు
భారతీయుల లందున్న మంచి గ్రహించినటులే భారతీయులు
గ్రహించెదరు గాకయని కన్యాటు ప్రభువు నుడిచెను.

అభ్యుదయ మహారాజుగారు

భారతదేశము, స్వతంత్రీయము నుభవించుచున్న దోమిని
యెనులతోబాటు సమానముగ ప్రభుత్వ విధానముతో సామా
న్యమున పాల్గొనుటకు భారతీయులు గోరుచున్నారు. తమ
సాంప్రదాయముల ననుసరించియే భారతీయులు పురోగృహి
గాంచ కలమచున్నారు. కాంతియులే మైన మార్పుచే ఈగవ్య
స్థానమును ఎంతకత్తలో భారతీయులు జేరెదరో ఇంగ్లాండు
పట్ల భారతీ యులు అంత ఎక్కువ విశ్వాసముతో నుండెదరు.
అందరికును సంబంధించిన విషయములందు ప్రతిరాష్ట్రమును,
సంస్థానమును కలిసి తమకార్యమును సాధించు అదర్శము ముఖ్య
ముగ నుండవలెను. యునైటెడ్ పేటన్స్ అఫ్ ఇండియా రాజ్యము
వలె నుండుట మంచిదని అనిరి.

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు

డిల్లీలో కన్యాటుప్రభువు పరిధనములను మరలవిహించు,
కుమింపుడని జెప్పిన అమూల్యమగు సంకతులను జ్ఞాపకముజేయు
చు అచట ప్రారంభించిన పనినేడు అయినఇకల పూర్తిజేయు
టకు ప్రయత్నించుచున్నారని నమ. కార్మికుల సరి, చాంబర్లను,
శీత్రపు ఎల్లే, మెస్టర్ ప్రభువులు, జాల్మరు మహారాజు, దదీ
బా, దలాలుసరి, ఎమిలియా టేన్సుసరి అమీరాల్ దండకులు
ద్యారాదాస్ సర్ బోరూ బాబాదండకులు సర్ రాజేంద
సాధుభట్టి పరిగారు సభ నలంకరించిరి.

పురమాషీ పనులు పోకరపనులు చేయునట్టి
వారెవ్వరో బాగుగా విచారించి

1842 మొదట తెలిసికొనుడు.

బహుమానము నిచ్చుగిన్నెలు, పందెపు లోటాలు ఎట్టి మాది
రిలో నైనను ఆర్జరిచ్చిన నకాలములో తప్పికిరముగా తయారుచేసి
యిచ్చెదము. సీను మెండికి బంగారుకు పూచీనిచ్చెదము.

రూ. 10 ఎత్తు మొదలుగొని రూ. 25 ఎత్తువరకు ఒకరూపాయ ఎత్తుకు 1-12-0,
చొక్కనను అంతకుపైన ఒకరూపాయ ఎత్తు 1-8-0 చొక్కన విక్రయించుటను.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి, కంపెనీ,
నగలువ ర్రకులు, 28 చైనాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

(2)

భారత శాసనసభ

ప్రశ్నోత్తరములు

శ్రీమ. బాలె 4:—ఈ దినమున నైతిక అధికారములను తీర్మానములు చేర్చబడెను. ఎవరు సంఘ నివేదికపై కాననసభవారు గావించిన తీర్మానములను వారణాసి పెట్టినది నది 50. శివస్వామి అయ్యగారు తీర్మానమును సవరించిరి. రాజప్రతినిధి సర్టిఫికేషను అధికారమును తొలగించుటకు గాను భారత ప్రభుత్వ చట్టమునందు 67 (బి) సెక్షనును సవరింపవలె నను తీర్మానమును సందర్భముగాను ప్రవేశపెట్టిరి. ఈ రెండు తీర్మానములపైను సర్దు చాలయగతుక గలిగెను.

రాయలు కమిషను

శ్రీ. మల్కయ్య మొయిలీ గారు ప్రభుత్వమును సమీక్షించు రాజులు కమిషను సభ్యులను గుర్తించు బాధ్యతను భారత ప్రభుత్వమువారిలో అధికారముగాను సందర్భమున నడిపెను. రాజప్రతినిధి మౌక్తికము సందర్భమునందు, ఈ కమిషనునందు పని చేయుటకు తగిన అనుభవమును విమర్శనాత్మకమును గలవారిని కొందరి వారిని నూచించించెనియు నుడిపెను.

శ్రీ. దీక్షితు గారు, భారత ప్రభుత్వమునా రెవరైనా నైతిక నూచించిరా యిది యిది గను. శ్రీ. మల్కయ్య గారు తన ప్రభుత్వ తరమున తిరిగి నడిపెను.

శ్రీ. దీక్షితు గారు ఈ సభ్యుల నియోజనములందు, లండను అధికారుల కీడికమునందీ ఎవరైనా వదిలి నూచిరా యిది యిది ఏమైనా ప్రసంగములు గావించిన ప్రయోజనము లేని అక్కడకు తీరనా యనియు నడిపెను.

శ్రీ. మల్కయ్య మొయిలీ:— ఈ గౌరవనీయ సభ్యు డీవిషయమున నాయువారాభివారి సమగ్రతెను. (సభ్యు)

మహానీ గారు:— ఈ సంఘమువారి విచారణార్థముక మీద నిర్ణయించుటకు విషయముల నిర్ణయించుటలో భారత కాననసభవారిలో సంప్రదింపవలెనని గౌరవ. శ్రీ. బ్రాహ్మణ గారు అందుకు నోటికి గావలెనని అడిగిరి.

అభ్యర్థకుని యుత్తరములు

శ్రీ. దీక్షితు గారు :— అభ్యర్థకుని యుత్తరములను గురించి అసభ్యుని దెలుపుచు వీరు చాల ప్రశ్నలను చేసిరి.

అభ్యర్థకుడు :— ప్రభుత్వము మొదటను కక్షి దీక్షితు గారు గావించు వాగ్దానములను నిరాధారములనియు కాని ఒక్క చోట మాత్రము గౌరవనీయ సభ్యుడు దెలిపినట్లు విజమైనదే యని యు నొప్పుకొనెను. (సభ్యు)

యూ. త్రిమల - మద్రాసు నా కాలయము

బల్లభు గారు :— శ్రీ. దీక్షితు గారికి ప్రభుత్వము మొదటను మద్రాసు నా కాలయమున కయోజనమును ప్రయోజనపు ఏర్పాట్లను కనుగొనుటకు భారత ప్రభుత్వమునా రాష్ట్ర విమర్శ లచే ప్రస్తుతము మానకొనినదియు కలెక్ట్రా నా కాలయము విషయ మాలోచనలో నున్నదియు నడిపెను.

శాసనసభ్యులు జవాబు చెప్పవలెను

మా ప్రతినిధుల మన చెప్పకొన్న బాజ్లా కాననసభ్యుల సభ్యులు, కడచిన మూడు సంవత్సరములలో మాకేమి మేలుచేసి రో మాకు బాగుక తెలియవలయును గదా? మా కర్నూలు జిల్లా లో, లెక్కకు మిక్కిలి బీదజనులు తిన కూడులేక కట్టుకుని గుడ్డ లేక మలముల మూడుచున్నాడు. మూడు సంవత్సరముల నుండి కలెవు జనులను విశేషముగా బాధించుచున్నది. వాకం తయ్యు యేమి మేలుచేసిరో సభ్యులు చెప్పగలరా?

తరతరములనుండి మాకున్న పరిశ్రమల ఆచారముల నేటిలోగలవుటకు కాననసభ్యులు బాధ్యులైరి. దేవాదాయపు చట్టము కాననసభలో చేర్చబడునపుడు, మా ప్రతినిధుల మన పేరుపెట్టుకొనిన ఈ కాననసభ్యులు మతాధికారులను నోటికి కచ్చివట్టుల దూలవాడిరి. వారితోన్న ఏమిమేలు చేయగలరా?

(ఒక ఓటరు)

ప్రతి పనిని ఉపయోగపడరంగుగాని, వార్షికుగాని మానవ సిద్ధముగా నున్నది.

నర్సన్ - టీడ్

Pi పెద్దు అండు కో., లిమిటెడ్
తపాలా పెట్టె నెం 68, మద్రాసు.

ఎవరు కమిటీ సూచనలు

అమలులో పెట్టవలె ననుతీర్మానము

ప్రభుత్వ ప్రాతిపదికలు

తీర్మానము వెల్లుట

(భారత శాసనసభ)

శ్రీమ. బాలె 4:—ప్రశ్నోత్తరముల అనంతరము శివ స్వామి అయ్యగారు తన తీర్మానమును సవరించెను. ఎవరు కమిటీ సూచనలను గురించి 1921 నుండి నూర్పు 28 క తేదీన భారత శాసనసభవారు గావించిన తీర్మానమును వెంటనే అమలులో పెట్టవలెనని సామాన్య ప్రభుత్వమువారిని గౌరవించి భారత ప్రభుత్వమువారి నీ తీర్మానము గౌరవించును.

వర్ శివస్వామి అయ్యగారు

(ప్రతిపాదన సంక్షిప్తమున అయ్యగారు ప్రభుత్వము పైకిని మహిళలకు మాటిమాటికిని మహిళలు వేయకు అభ్యర్థిని సానీరుకు లేదని నుడిపెను. భారత ప్రభుత్వమువారి అనుభవ తో భారత శాసనసభవారు గావించిన తీర్మానమును అవరణము గు పెట్టుటకు అక్క ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించుటయు తాను భారత శాసనసభవారి నేరకడనని రాల్చినను ప్రభువు దెలుపు యును పరస్పరభేదముక నున్నది. రాజులు ఆర్టికల్, ఇంజనీ యరుల బాధ, విమానాదేశములలోని భారతీయులను జేర్చుకొనిగా కరించుట, వైఖలులు బ్రిటిషు బాబులను కారణముచేత నై యెడల, ఇట్టి బాబులనే భారత జేతనులను నడ నెలకొలి, భారత జేత మందలి బ్రిటిషు ప్రభుత్వములలో నంతయు తీర్మానము క్రిందపలెను భారతీయులకు సాండుపాట్లను కళాకాలం టి.కలకాలము నెల కొల్పవలెను. ఇందులకు క్షయమునకు ప్రభుత్వమువారు అంచ నాల చేయవలెను. ఇట్టి సాధ్యమయ్యుటకు భారతీయుల ధనమును నిరాకరించు. కింగ్ కమిషను యువ్యోగములలోని ప్రతిపక్షమును దీసికొనబడు సంఖ్య చాలతక్కువక నున్నది. నైతిక బాధయందు వాడుకల అధికారులందరూ, సంవత్సరము నకు 50 మంది మాత్రమే నూతనముగా దీసికొనుచుండుట చాల తక్కువక నున్నది. ఇందు మాటికి 25 మంది మాత్రము భారతీ యులను దీసికొనవలెనని మేము గౌరవించి. ఇదియే చాలవల్లము. నైతిక కేటెను నొసగుటకు భారత జేతమున కంతకును దేరా ధూను నందొక్క పాతకాల నేర్పరచిన చాలము. బెంకులూ నందు మరెయికదాని నేర్పరచవలెను. కింగ్ కమిషనునకు అభ్యర్థులను నిర్ణయించుట కొక పెంపులో బోర్డు అంశము. అం దాధికారసభ్యులు నూడ నుండవలెను. భారతీయుల అక్కరి పటాలము లందలి స్థితుల నన్నిటిని సమాన మొనర్చవలెను.

భారత శాసనసభవారు, భారత ప్రభుత్వమువారు యు వునను వికగిరమున నామోచించిన తీర్మానమును వెలువలె ను ను నిరాకరించవలె నెందునో సభ్యులను పూర్వము నమ్మితిని. కాని ఇప్పుడు వాక్కిధను తొలగిపోయి ప్రభుత్వవాదాసము లంత విశ్వాసము తగ్గిపోవుచున్నది.

బల్లభు గారు ప్రభుత్వ తరము

నైతిక బాధనన్ని యు కర్షకుగా కట్టు నుడిపిరి:—ప్రభు త్వమువారు ఈ విషయమున చాల ముందుకుజరి. ఒక మిలిటరీ పాతకాలయము దేరాధూనుకలకాలయము నేర్పరచుటకు. భార తీయులను వారిజేతమున కేయియకొనుటకు సభ్యులకు నొన ర్చుట కిది యుద్దేశంపబడినది. ఈ సంక్షిప్తమున మంచిపాది ప్రారంభింపబడినది.

ఆర్టికల్ ఇంజనీయర్లు, విమానాదేశములలోని భారతీయు లను దీసికొనుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించి. భారతీయులకు సాండుపాట్లను కలకాల నేర్పరచుటకును, కింగ్ కమిషను నొసగుటకు భారతీయులను సంఖ్యను పెంచుటకు నూడ వారు సమ్మతించెను. దేశమునందుగాని వెలుల నుండి గాని జనించు సభ్యులనుండి దేశమున రక్షించుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు బాధ్యులు ఇదివరకు కలెనే భార తీయ కలకాలము రాజప్రతినిధి సామర్థ్యమును గావించుట అం ధుల కావల్యము. బ్రిటిషు అధికారుల అధ్యక్షుల సామర్థ్యమును వారిపైనుల గౌరవమును విశ్వాసమును బడయకుండుటకు వారి కం అసామాన్య క్షియనే భారతీయ కలకాలముల ప్రతిపక్ష కారణము. ఇట్టి గొప్పమార్పుల నొసర్చి చాలకాలమునుండి నమ్మచున్న భారతీయ కలకాలముల సామర్థ్యమునకును భంక ముగలిగియుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపవలెను. ఏదే

న గొప్పకలిగియున్న సభ్యులను భారతీయ భావాలతో కలిపి యున్నది కనుకను మొత్తముమీద యూరపీయనులను తగ్గించి భారతీయ భావాల నియమించి విప్లవకరమును మాన్పు లాసర్పు చాలదు. ఈ మార్గమున ముందుకు జనుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారు రంగీకరింపక పోవుటకు న్యాయమును కారణములు గలవు. భారతీయుల పరమొక్క నిశ్చయించుకొనినను తగినంతమంది భారతీయ భావాల అభివృద్ధి అసంభవము. సంవత్సరమునకు 10 మంది చొప్పున దొరుకుటయే కష్టముగా నున్నది. బ్రిటిషు అభ్యర్థుల విద్యా అర్హతలకుంట్ల భారతీయ అభ్యర్థుల అర్హతలు తక్కువ. భారతీయుల కొక సాంధ్య మాన్యు పాతకాల నేర్పరచుట సాధ్యముగాన. పనిచుండి అభ్యర్థుల కొరకు ఒక పాతకాల నేర్పరచుట చాల వ్యయకరమును విష యము. ఆ తీరుగాక కొంత కాలమునకు భారతీయులు ప్రధాన పాతకాలము దే గల్య నభ్యసించవలెను. అధికముకనున్న అధికా రులు ప్రాతిపదికలను నియోజనములను న్నాడు. అందుచే నూతనముగా కింగ్ కమిషను లోని కి తి సి కొన బడువారి సంఖ్య చాల స్వల్పముగ నున్నది. సోల్ట ర్నిలాకేమలు విద్యకు క్షయమును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు భరింపవలె వి శివస్వామి అయ్యగారు నడిపిరి. నైతిక సా మర్థ్యము నెప్పవజేయుట కిది యుద్దేశంపబడినది. గాని యు ద్యోగాలం రము ముఖతరముగా నుంపాది చుకొనుట కొరకెడి యుద్దేశంపబడినది. సాంధ్య మాన్యులను అభ్యర్థి 1 కి 7 లేక 8 మంది సవరణల వరకు క్షయమునకును బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారు భరించుచున్నారు. బెంటోరి కలకాలములను దేశము నందు కాంతియును ముఖతరముగా వదిలి చాలయండి ప్రభుత్వము వారిని గౌరవి. భారత శాసనసభవారిలోనే భావ ప్రభుత్వమువారి ను వికగిరించుచున్నాడు. కాని వీరిని నిరాకరించి పెట్టుటకు "సభ్యులు కలయను నిర్ణయించుకొనుటకు వారి విమోక్షనలెనని వారికొరక. కాబట్టి ఈ క్రింది సవరణ నుపపాదించు చున్నాను. జస్టిసులు అనుకూలముగా నున్న వెంటనే సభవారి తీర్మానముల అమలులోకి దీసికొని రావలెననని సామాన్య ప్రభుత్వము వారిని గౌరవలెను"

వర్ దేవప్రసాద సర్వాధికారి

1921 నుండి యువ్యోగమునకు సకారణముగా నున్న మార్పులు ఈ రెండు సంవత్సరములలోను విప్లవకరము లగు మార్పులు పెట్టయ్యెనో దెలియకున్నది. భారతీయుల వధిక సంఖ్యాకాలు నాన్మిగి వలెననిచో బెంటోరి కలకాలములను అక్కరి పటాలములతో సమానముగా నొసర్చవలెను. ప్రభుత్వము వారు భారతీయులను తగిన ప్రోత్సాహ మొసగులేదు. ఈ కలకాలములందు జేగుటకు వారికొక అభ్యంతరములను తొలగింపలేదు. ఇందుల కనుకూలముగా పరిశీలుల మార్చిన నేగాని భారతీయు లిందు జేరకు.

సర్వసాధికారి:— పరిశీలులను గురించి తీర్మానము లేవు. అది బాగుక నే యున్నది.

శ్రీ. సర్వాధికారి:— అభిప్రాయములందు విధేదము లుండెను.

సర్వసాధికారి:— రి.మొయిటోగును గురించి కూడా అంతే.

సంరణను నిరాకరింపవలసిన దని సర్వాధికారు గౌరవి చేపగిరి ఆయ్యగారు తీర్మానమును బలపరిచిరి.

నాయగారు:— శివస్వామి అయ్యగారు 1921 లో నైతిక బాధను గురించి ప్రతిపాదించిన తీర్మానములను బ్రిటిషు ప్రభుత్వ మువారు నిరాకరించుటకు కారణము. మా బాగాగారి కిదు వారి వధికరణములోని వచ్చినవారి ప్రతికూలాభిప్రాయములే నని నుడిపెను. ప్రస్తుతి మయ్యగా గారు గావించిన తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించి న యెవల వారిచేరులు బలపరును. అప్పుడు ప్రజల తరపున బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిలో పోరాడవచ్చును.

కలకాలి డ్వి:— ఈ రెండు ఎవరు కమిటీ సభ్యులు ఆంగ్లో హై దన సంఖ్య ప్రతినిధి వీరు బల్లభు గారి సవరణను బలపరిచి ఆయ్యగారు తీర్మానమును ఎదిర్చెను. సివిలు సభ్యులను భారతీయుల పర మొనర్చుటకును, ప్రభుత్వము భారతీయుల పర మొనర్చుటకును చాలభేదము గలదని నుడిపెను. ప్రభుత్వము భారతీయుల పర మొనర్చు కార్యము చాలమెల్లగా జరుగవలెను. ఆ కార్యమును ప్రత్యేకానభ్యర్థుల చేతులలో వదిలివేయవలెను. ఇందు సామర్థ్య మును గుణమును గలవింపక వుండినదేగాని సంఖ్యలను గలవింప రాదు.

అలకర సింహవేది, ప్రాధికరణ మహా వారీయనామకు మున్నెను ఆలీగారు సవరణ నెదిర్చి.

మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు కొన్ని తిరునామకపురము
దర్బారులకు రచ్చెప్పియు అగ్రిమెంటును సరికములై వచ్చి
ఁజూచి, అది సంతకమై రాగానే, మరలను పోయి యాంబూరు
గెజెటులో ప్రచురించుటకు దెలియించుచున్నది.

ప్రేమకాన్మలు సభ్యులును, పూవాభ్యర్థి వేదకాకాలియా
అర్థకాప్రమదితులు నగు వి. జీ. కళిగాయ టాప్ బోర్డులో
రెండవ భుజుగ నియమింపబడిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1923-24 సం. జూలై నెల 5 వ తేది

గురువారము

మాలవ్యాగారి ప్రకటనము :
గాంధీమహాత్ముని దూరదృష్టి

—:—:—

1921 సంవత్సరమున జరిగిన సమాధాన ప్రయత్నములలో, గాంధీమహాత్ముడు మొండికట్టు బట్టి వ్యవహారమును చెడగొట్టె నను అశవాదము నిరాధారమున, ఇంతవరకును జరిగిన వాదప్రతివాద ములలో స్పష్టమయ్యెను. ఈ ప్రయత్నములను సలుపుటకు మూలాధారభూతులయిన కండిత మదనమోహనమాలవ్యాగారి పుడు ప్రచురించిన ప్రకటనముగాంచిన, ఇందు విషయమున గల సంది యములెల్ల దొలగిపోవును. గాంధీమహాత్ముడు అట్టి సందర్భరక్షణమున జూపిన దూరదృష్టియు వివే కమును మరింత బాగుగ వెల్లడియగును. మాల వ్యాగారు సహజముగ మితివాదస్వభావులు. అధికారవర్గపు సదుద్దేశములందు వీరికి విశ్వాస మధి కము. అందుచే అశివాదులని పిలువబడెడి వారివలె వీరు కియ్యమునకు త్వరితముగ బూనరు. కాని, వీరి సదుద్దేశమును కించంప వీలులేదు. వీరికిదురుద్దేశముల నారోపించుట పాడిగాదు. మాలవ్యాగారు గాంధీ మహాత్మునితో నేకీభవించకబోయినను, అతని హృదయమును గ్రహించగలడు. అతని విశ్వాస మును గౌరవించగలడు. మాలవ్యాగారి ప్రకటనము నందు, వాక్పూర్వముగాని, దుర్భిమానముగాని, దుర్విమర్శనముగాని గనపించక, ప్రస్తుతి వివాదపు తీవ్రతను తొలగించగలదు. మాలవ్యాగారి దృష్టి పథమునకును, గాంధీదృష్టిపథమునకును తాత తమ్య మెంతయో గలదు.

వేల్పు యవరాజుగారి నా తరుణమున హిం దూదేశమునకు రప్పించుట యుక్తముగాదని, మహాత్ముడు స్పష్టముగ తెలిపెను. పంజాబు, కిలా షాల్ అన్యాములకిందబడి దేశము నలుగుచుండి, నాయకులు పలువురు కారాగృహముననుండ యవరాజును శక్తిరించుటకై ఉత్సాహములు కేయటకు దేశీయులకు మనస్సు ఎటుల యొక్కు ను? యవరాజుగమనము ఎందు కయిన గానెందు. దేశము దుఃఖభరితమై యున్నపుడు, ఆ దుఃఖము నివారణ గానిది, సంతోషములో చల్లినట అసం భవము. ఇట్టి సహజస్థితిని గాంధీమహాత్ముడు వర్ణించెను. హిందూదేశ మంతయు హరితాశము నవలంబించుట గాని, గాంధీమహా త్ముడుల సలహా నిచ్చుట గాని విరుద్ధముగా నేరదు. కాని, తగిన కారణము లేక హరి తాశము నాపివైచి, దేశము తన నిజభావమును మరుగుపరచి యున్నచో, చాల లోపము గావించి యుండెడిది. హరితాశము నాపునంతటి బలవత్తర కారణము లేవ్వియు కనపించలేదని, మాలవ్యా గారి లేఖ దెలుపకనే దెలుపుచున్నది. రాజప్రతినిధి గారితో ప్రసంగించుటలో, మాలవ్యాగారు వేల్పు యవరాజుగారిరాక కంగీకరించిరట. ఎందుకు న్నిరీటుల కేసియుందురు? యవరాజుగారి దేశము నకు విచ్చేసినయెడల, బ్రిటీషు అధికారులు ప్రజల కష్టములను తొలగించెద రను దుర్భువు వీరి నావ

హించెను. అధికారవర్గపు రంగు, ఇందుమూలమున మారునని తెలుచుటలో, మాలవ్యాగారు గొప్ప పౌరబాటుపడిరి. ఆ సంగతిని వారే దాదాపుగ యొప్పుకొనుచున్నారు. యవరాజుగారి రాకకు బూర్వము ప్రజల యిబ్బందలు దీరు నను నాశలు :వ్యల మయ్యెను. యవరాజుగారికి తగు సత్కారము జరుగదని మాలవ్యాగారి కళ్ళకు దోచెను.

సమాధాన ప్రయత్నములను తమంతటతామే ప్రారంభించితి మనయు, రీడింగు ప్రభువుగారు ముందగ నెట్టి సూచన యొనను గావించలేదనియు, మాలవ్యాగారు దెలుపుచున్నారు. మాలవ్యాగారి ప్రతిపాదనమును శంకింప నవకాశము లేదు. సమాధాన విషయమున ముందుకు రాని రీడింగుప్రభువుగారితో సంధికేసికొనుపుడు, గాంధీమహాత్ముడు తగు జాగ్రూకతతో మెలగుట యుక్తమై యుండెను. అన్యాయముగ కారాగృహ బద్ధులయినవారిని విడిపించజేసి, రాండు టేబిలు సమావేశము నొకదానిని సమావేశపరిపించి, అందు ప్రజలకును ప్రభుత్వమునకును మధ్యగల తగాదాలు శాశ్వతముగనుట కేయవలయునని, తా మద్దేశించెటల మాలవ్యాగారు దెలుపుచు న్నారు. ఇందుకు బదులుగ హరితాశము నాపి సహాయరాకరణసంచలనము గట్టిపెట్టుటకు ప్రభు త్వమువారు గోరెద రని, మాలవ్యాగారు హిం దు. మాలవ్యా గారు రాజప్రతినిధిగారియొద్దకు బోవునప్పటికి, వారు ఏమరతుల కంగీకరించుటకును సిద్ధపడలేదట. దీనిబట్టి మాలవ్యాగారే తొందర పడిరిని తలంపవలసినవచ్చును. ప్రభుత్వమువారి యొ ద్దనుండి సరియగు నాహ్వానము రాకముందు తొం దరపడటవలన, ఎట్టి యనకూఁఫలితము గలుగ కుండయు వింతగాదు. తుట్టతుడకు రయభార ము వేచుటకు రాజప్రతినిధిగారి నెప్పించుటకే, బ్ర హ్మచర్యము గావలసినవచ్చెనట.

మాలవ్యాగారు గాంధీమహాత్మునకు బంపిన సూచనలతో ప్రభుత్వమున కెట్టి సంబంధము లేదని వారు దెలుపుచున్నారు. అట్టితరీ, క్రమిగులు లా సవరణ చట్టముక్రింద శిక్షించబడిన ఖయిదీల తో బాటు, ఫత్వాఖయిదీలనుగూడ విడిపించకేయ వలె నని గాంధీమహాత్ముడు కోరుట, ఎంతయు సబ బుగ నున్నది. కొంతమంది ఖయిదీలను మాత్రము విడిపించి అలీనాదరుల బోలువారిని చలుయం దం చుట కంగీకరించుటచే, మహామృదీయలో నెట్టి వైషమ్యభావము వెలువడియంద నో చెప్పబనిలేదు. మహాత్ముని యద్దేశము ప్రకారము, ఏ మరతుల తో బనిలేకనే రాండుటేబిలు సమావేశము జరుగ వచ్చును. ఉభయకక్షములవారను చచ్చ సలుపు కొనవచ్చును. మరతు లుండవలసినయెడల, వ్యవ హారము సరియగు కద్దుతులపై నిర్ణయము గావల యును. రాండు టేబిలు సమావేశమునకు అలీనా దరులను గూడ బిలిపించకేయుటకు దానుప్రభుత్వము గూడ సంగీకరించిరి. తుట్టతుడకు వీ రంగీకరించిన సూచనలను రీడింగు ప్రభువుగారికి మాలవ్యాగారు దెలుపబోవునప్పటికి, వీని నాలోచించుటకు సమ యము దాటబోయెనని, రీడింగు ప్రభువుగారు దెలి పిరట. ఇట్టి ఫలితము గలిగినందులకు చింతింప నక్కరలేదు. రాండు టేబిలు సమావేశమువలన విశేషలాభ ముండునని ఎవరును ననకొని యుం డరు. ఈ వ్యవహారమునందు మహాత్ముడు చెడగొట్టి నది గాని, తక్కుంగలవారు చక్కఁబడినది గాని ఏదియు గనపించడు. రీడింగు ప్రభువుగారు, ప్రజల తో సమాధానపడటకును వారి కష్టములను బా పుటకును చొరవతో ముందుకు రాలేదనుట తేట

తెల్లము. ఇట్టిస్థితిలో ఎన్ని రాయభారములు నెడ లిన నేమిఫలము?

దేశనాయకులు ఎవరిభావముల ననుసరించి, వారు వెలగిరి. ఇందుకు, ఒకరి నొకరు నిందింప బనిలేదు. ఒకరు స్వరాజ్యము దెప్పించుటకు, సిద్ధ ముగ నుండి రనియు, మరియొకరు రాకుండ నడ్డుప డిరనియు దలచుట అవివేకము. అడిగినంతమాత్ర మున స్వరాజ్యము లభించుచో, ఇదివర కెన్నిమా రులో లభించియుండవలసినది. ఒక వ్యక్తి యడుగక బోయినను, ప్రభుత్వమువారి యిడలచిన మానె దరా? ఈ సందర్భమున గాంధీమహాత్ముని నిందింప గూడదని, మాలవ్యాగారు ఖండితముగ దెలుపు చు న్నారు. యవరాజ సన్మానముపట్ల గాంధీమహాత్ము నకుగల ప్రతికూలభావము, ధర్మసూత్రముపై నా భారపడి యున్నదని మాలవ్యాగారు గ్రహించిరి. అతి దాధర్మ్యమును కెండు సంగలనుండియు అను సరించుచుండెను. భారతజాతీయోక్త గౌరవమును, క్షేమమును దానిపై నాభారపడి యుండనని మహా త్మునకు దృఢవిశ్వాసము గలదు. అట్టి స్థితిలో హరి తాశమును మానుకొనక బూర్వము, తగినకారణ ములుగలవా లేవా యని మహాత్ముడు విచారించుట న్యాయమే యని, మాలవ్యాగారు రొప్పుకొను చున్నారు. ఫలితమును బట్టి మహాత్ముని వివేక మును గ్రహింపవచ్చును. భారతీయులు తమ నిజ హృదయమును వెల్లెబుచ్చుటచే, అధికారవర్గపు ఏర్పాటులతో ప్రజలకు సంబంధము లేదని ప్రపం చమునకు వెల్లడి యయ్యెను. భారతీయుల మనో నిశ్చయము ప్రకటిత మయ్యెను. బొక్క మగు సన్మాన మెంతవరకు గలదో తెలిసినవచ్చెను. భారతీయుల మనోవేదనయు అసంతృప్తియు విదిత మయ్యెను. ఇట్టి యవకాశమును జారవిడిచి, ప్రజల హృదయవేదనను మరుగుపరచినయెడల, మహాత్ముడు నిందార్హు డయ్యెడివాడు గాదా? మహాత్ముని ధర్మమున కిందువలన భంగ మొదపె డిది గాదా? ఊరక నేరము మోపుట నుభయు గాని, సందిగ్ధవిషయములలో దూరదృష్టితో బ్రవ ర్తించుట విగుల కష్టసాధ్యమగు కార్యము.

అప్పుడు గాకబోయినచే, పిమ్మాల సయితము రాండుటేబిలు సమావేశమును కూర్చు కు ప్రభు త్వమున కనేకావకాశములు లెలస్పించెను. కాని ప్రభుత్వము వారిందు కొల్లరయిరి. అందుకు బదు లుగ మహాత్మునివంటి లోకోత్తంపురుషుని చలు సాలయం దుంచి, నిర్బంధవిధానమును అధికా రులు విగుల కట్టుదలతో కొనసాగించుచున్నారు. మాలవ్యాగారు రిందుల కెంతయు వగచుచున్నారు. దేశీయుల ప్రేమను, అధికారవర్గము పూర్తిగ కోల్పోయె నని వీరు భావించుచున్నారు. ఇట్టిస్థితిలో, గాంధీమహాత్ముడు నిరూపించిన స్వయంసహాయ మార్గమును నిష్కర్షగ నవలంబించిననే, ప్రజలు ముక్తిజెందగలరు. ఇతరు లెవ్వరో స్వాతంత్ర్యమును బ్రసాదించెద రని ఆశ బెట్టుకొనుటవలన, తీరని నష్టము లిదివరకే వాటిల్లినవి. త్వరలో మేల్కొనని యెడల ఇంకను వాటిల్లుచుండును.

అల్లయన్న బ్యాంకు దివాలా

ఈ బ్యాంకు దివాలా సందర్భమునను బొం బయి హైకోర్టునందు కేసినటీర్మానమును శాసనసభ యందు జరిగిన చర్చలను విమర్శించునపుడు విశ్వాభి పరాయణుల హృదయములందు పైతము నిస్పృహ గలుగును. అల్లయన్న బ్యాంకు దివాలా స్థితి యం దున్న విషయము కెండెండ్లనండియును

1921 సం॥ రాయబారములు

పండిత మాళవ్యా ప్రకటనము

గాంధీ మహాత్ముని దూరదృష్టి

యవరాజు రాజ్

కాశీనగరమండలి 'ఆర్ట్' పత్రికా ప్రతినిధిలో ప్రసంగించిన యవరాజు రాజ్ వచనమును మూలవాక్యముగా 1921 సం॥ డిసెంబరులో జరిగిన రాయబారములగుర్తి ప్రతికల క్రింది గమనార్హమును ప్రకటింపఁజేయుచున్నాము:—

1921 సం॥ రాయబారములు

ఒక కథనమువారి కొరకు సమర్పించి, 1921 వ సం॥ మూల రాయబారము సమావేశమునకు సంబంధించిన రాయబారమును గుర్తి ప్రముఖులు గావించిన ప్రకటనము లన్నియు సాంగముగ ప్రకటించితిని. ఈ వర్షములో పాల్గొనిన వారి కి చాల దురభిప్రాయములు ఉండటం వలన వారి కి అట్టి దురభిప్రాయము లన్నిటిని తొలగించుట కవకాశము గాని యవకము గాని లేదు. క్రింది కొన్ని ముఖ్యమయములను వివరించి జరిగిన విషయములను స్పష్టముగ చెప్పెదను. ఎవరయినా లోపమున్నదో మా పుట నాపరిగాదు గాని తనపాని నిండుట మాత్రము తొలగించుటకు యత్నించెదను.

ప్రయోజనకరము. నిరంకుశ ప్రభుత్వచరణములను సమర్థించుటకే వ్యాయస్థానము లుపయోగపడునపుడు వాని ప్రయోజనమును తూర్పు మగును.

లాలా లజపతిరాయి గారు

లాలా లజపతిరాయి గారికి ఆరోగ్యము సరిగ్గా లేనందున నేల విడుదల జేయగూడదని శాసనసభ్యు లొకరు ప్రశ్నింపు, లాలా లజపతిరాయి గారు అందు విషయమై అర్జి బెట్టుకొనలేదని, హెయిలీగారు బదులు జెప్పిరి. తన ధన, మాన, ప్రాణములను దేశమున కర్పణ జేసిన మహామహుడగు లాలా లజపతిరాయి గారు, విడుదలకొరకు అర్జి బెట్టుకొందు రని; ఎవ్వ రయిన నూహించగలరా? హెయిలీగారు రిందుకొరకు వేదీయున్నచో అది ఎన్నడును చేరబోదని, ఇకనయినను గ్రహించుట మేలు. లజపతిరాయివంటి మహామహుని కారాగృహబద్ధుని గావించి, అతని శరీరస్థితి నయినను పాటింప కుండుట, అతని కృషి యగౌరవము దేజాలదు. ఇందువలన, హైందవాధికారవర్గమునకే తీరిని యవమానము వాటిల్లుచున్నదని, సందర్భములు తేటపరుచుచున్నవి.

ఏమి యీ అన్యాయము!

క్రిమి: లాలా సనరాజుచట్టమును రద్దుజేయవలయు నని లాలా గిద్దిరలో అగర్ వాలాగారు సామ్రాజ్యశాసనసభలో నొక తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టిరి. దీనిని ప్రభుత్వసభ్యు లగు హెయిలీగారు ప్రతిఘటించుట వింతగాదు. ప్రస్తుత ద్వారానర్హితసహాయనిరాకరణోద్యమము త్వరలో ద్వారానర్హితమగునని, హెయిలీగారు భావించుచున్నారు. వీరి కారణం మేమి? బిషివచంద్రపాలుగారు గూడ, ఈ సంగతి నొప్పుకొనిరట. వీరి వాదభోరణి కడు విచిత్రము. ఆ విషయ మటుండ, ఈ చట్టమును రద్దుజేయగూడదని వోటిచ్చినవారిలో యదునాథ మజుందారు, సర్. పి. శివస్వామిఅయ్యారు, రా. బి. సి. యస్. సుబ్రహ్మణ్యం, సమర్థు, సర్. పి. సర్వాధికారి, మహమ్మదు హుస్సేన్, కె. యం. నాయరు, ఆర్. య్. అయ్యంగారు, మొదలగు ప్రముఖులు గలరు. వీరందరును నిర్బంధ శాసన ప్రయోగమును ఆమోదించెడివారే గాబోలు: ఇది ఎంత యవమానకరమో. జెప్పనక్కరలేదు.

విషయ మంతయు యవరాజు రాజ్ సంబంధించిన దగుటచేతను కృష్ణదాసుగారు యవరాజు రాజ్ ను గూర్చి విశేషముగ వ్రాసియుండుటచేతను యావిషయమున కొన్ని సంతకములను నివారించవలసియున్నది. అట్లేలియున 'పేదరులో' ప్రచురణ కా ఖాధి కారి చే ప్రకటింప బడిన దన్న విషయమును పుర స్కరించుకొని మహాత్మునిగాంధీ యొక్క పలుకుబడిని, ప్రజలకు పరిచయముగల భక్తిని తొలగించి యవరాజునడ అట్టి భక్తి కలిగించుటకై యవరాజు యాదేశమునకు రప్పించబడినది, కృష్ణదాసుగారు వ్రాసిరి. యవరాజు రాజ్ కు యిదియే కారణమగునో కాదో నాకు తెలియదు. ఇదియే కారణమని నేను భ్రమ. బ్రిటిషు పార్లమెంటు భారత సామ్రాజ్యాధికారము జపించినప్పటి నుండియు, యవరాజు యాదేశమును సందర్భించుట ఆచారముగ నున్నది. యవరాజు 1919 వ సంవత్సరములో జోమినియనును సందర్శించెను. 1920 వ సం॥ చాన ఇండియాదేశమునకు వచ్చునని ప్రకటింపబడినది. 1919 సం॥ ము డిసెంబరులో అత్యుత్సరమునందు జరిగిన కాంగ్రెసులో, గాంధీమహాత్ముడు, లోకమాన్య తిలక్, దాసుగారు, మొదలగునాయకు లందరు పాల్గొని యవరాజునకు స్వాగత మొసగలేనని విశ్రేణిగా తీర్మానించిరి. కంబాలు కిలావరు వ్యవహారములలో భారతీయులకు తగిన వ్యాయము పార్లమెంటువారు గావించినందున గాంధీగారు అసహాయోద్యమమును ప్రారంభించిరి. గాంధీగారు యవరాజురాజ్ విషయమున వ్యాయముగ నే ప్రకటించెను. అయిన యవరాజు రాజ్ అసలే కూడదనలేదు. కాని పంజాబులోని వ్యవహారముల పరిష్కార మగు వంత వరకు మాత్రము యవరాజు రాజ్ గదిన చెప్పెను. యవరాజు రాజ్ సందర్శమున ఏర్పాటులను గూర్చి చర్చలు జరుగుచుండుటచే గాంధీగారు ముండుగ నే జేతీయుట వ్యాయము గావించుట యవరాజు సీదేశమునకు ప్రభుత్వమువారు గొనరచ్చునెడలతా మా రిప్పుక యవరాజుగమనమును బహిష్కరించుటకు ప్రజలను దృఢీకరించునని ప్రకటించెను. 1921 వ సం॥ జూలై 7 వ తేదీ యంగ్ ఇండియాలో యవరాజుగమనమును గూర్చి వ్రాయుచు "యవరాజునకు తగిన స్వాగతమిచ్చుట నాకు మిక్కిలి యిష్టమే. కాని ప్రస్తుత సందర్భములలో యవరాజు సీదేశమునకు గొనరచ్చిన మేము స్వాగతమున పాల్గొనకాలమని తెల్పుట మావిధి. కంబాలు, కిలావరు ఆ వ్యాయములవలన బాధపడుచున్న మేము యవరాజునకు స్వాగతమిచ్చుటకు సన్నద్ధముగ దెల్పుచున్నాము" అనియు "మేము విచారములో నున్నాము. యవరాజునకు మాయమును కాపిసహో బాగుండును. యవరాజునకు మేము స్వాగత మిచ్చుట మంగత్యమువారు పంజాబు కిలావరు ఆ వ్యాయముల తొలగించవలయును. అట్లు తొలగించకుండ యవరాజు సీదేశమునకు గొనరచ్చుచో, యవరాజుగమనమును ప్రజలు బహిష్కరింపవలసిన యవసరమును గల్గింపింపవలసియున్నది" అనియు ఆసంవత్సరమే జూలై 28 వ తేదీన 'యంగ్ ఇండియా' లో "భారతీయు విచారములో మునిగి యున్నకతమున ఇండియా ప్రభుత్వమువారు యవరాజును గొనరచ్చుట కిది తగినయదను గాదని సాఫ్ట్ వోనుని పంతులకు దెల్పియుండి వలసింది" అనియు గాంధీగారు వ్రాసిరి. స్పష్టముగ ఖండితముగ గావించబడిన యీ ప్రకటనమునకు ఫలిత మప్పుడే గోచరించెను. 1920 సం॥ అక్టోబరు నెలలో ఆహ్వాన్యములన యవరాజుగారు తమ భారతదేశప్రయాణమును విరమించుకొని రినియు వారికి బదులుగ శాసనసభాప్రారంభ మహోత్సవమును జనపుటకు సార్వభౌముని సేనకొండీయగు కాబాటుప్రభువుగారు డి కెం బరు లో నరు దెం తు ర ని యు ప్రకటింపబడినది. డి కెం బరు 1 వ తేదీన మ్యూకుగారి గౌరవార్థము గావించబడు నత్సవములను గూడ బహిష్కరింపవలెనని వ్రాయుచు "ద్యూకుగారు సరకుజే గవచ్చును. కాని ఆధికారసందర్భముల ననుసరించిన వీరిరాజను ప్రజలు బహిష్కరించుట యవసరమని నాభిప్రాయము" అని గాంధీగారు తెల్పిరి. ద్యూకుగారికి వ్రాసినతేఖలో "తమ రాజ

బహిరంగరహస్యము. గత సంవత్సరమునందు సర్ జేవిడు యూలుగారు చేసిన యేర్పాటు లప్పటికి గండమును లెప్పించినవి. ఈయేడు దివాలా లెప్పని సరి యైనది. వెంటనే ప్రభుత్వము సామ్యునుబోగొట్టుకొనినవారి సంరక్షణమునకు బూనుకొనినది. ఈ రహస్యకార్య మిందు పూర్తిగ జయల్పడక పోయినను శాసనసభయందు బొందిన యుత్తరప్రత్యుత్తరములవలనను విషయమును ముడిపెట్టుటకు వీలు గలుగుచున్నది. దివాలావిషయము తెలిసినవెంటనే ఇంగ్లాండునుండి యాజ్ఞలు వచ్చినవి. వారి యాజ్ఞను సారము భారతప్రభుత్వము. ఇంపీరీయలు బ్యాంకు నకు 100-కి 50 వంతునను డిపాజిటర్లకు సామ్యునిచ్చుట కజ్జ యిచ్చినది. ఈ విషయమునే మూడు నెలలక్రితము తెలిసి బొంబయి వర్తక సంఘము క్రెడెన్షి చేసినపుడు ప్రభుత్వప్రమేయ మేమియును లేదనియును ఇంపీరీయలు బ్యాంకు స్వయమగ నేర్పాటు జేసిన దనియును ప్రభుత్వాధికారులు బదులు చెప్పిరి. ఇప్పుడు సర్ జేవిడు బాకటు మొదలనే ప్రభుత్వాధికారుల ప్రమేయము వలనను ఇంపీరీయలు బ్యాంకు సామ్యునిచ్చుట కంగీకరించినదని యొక్కసొనుచున్నారు. ఇంగ్లాండునుండి యాజ్ఞ వచ్చినదనియు సంగీకరించుచున్నారు. బ్యాంకుగారి యొక్కవలనను దేశపరకతి వృద్ధి యొకదనియును దేశమున కుపకారము గలిగినదనియును జెప్పుచు దీనిని సమర్థించజూపిరి. అధికారులు చేసెడి పనులన్నియును దేశలాభములకొరకే యని యందరకును తెలిసియున్నది. ఆవిషయమై బ్యాంకుగారి వ్యాఖ్యాన మెక్కడయ పయోగకరము గాదు. ప్రభుత్వము ప్రజల ద్రవ్యమును ప్రజల ప్రతినిధులతో సంప్రతించకుండను దివాలాయందు సప్తకడినవారి లాభమునకై వినియోగించుట కధికారము కలదాయను విషయము ముఖ్యంశము. ఈ యాచరణము జారు ప్రభుత్వమునందు సంప్రాప్తమగు నిరంకుశప్రవర్తనముగ నున్నది. ఇంపీరీయలు బ్యాంకు నకు సామ్యునిచ్చుట కజ్జ నెసంగినతరువాత నై నను దానిని దాచిపెట్టి నిజమును గప్పిపుచ్చుట గొప్పదోషముగ నున్నది. కాపిటలు వ్రతకయందు డిచ్చరు వ్రాసినటులు "నిజమును గప్పిపుచ్చుటయందును నిజమునంతయును దెలుకకుండుటయందును నిరంకుశప్రతిభ యపారము" అని అల్ల యున్న బ్యాంకు వ్యవహారములు విశేషము చేయుచున్నవి. తెల్లదొరల విషయము వచ్చినపుడు శాసనములను భారతప్రయోజనములను మూల పడుచున్నవి. భారతీయుల విషయములం దిన్ని నిర్బంధములను నుపయోగపడుచుండును.

బొంబయి హైకోర్టునం దీ విషయమునను జేసిన తీర్మానము బ్యాంకుగారి సమరసమున కిను రూపముగ నున్నది. ఇంపీరీయలు బ్యాంకునందు కోట్లరూపములు భారతప్రభుత్వము ఖాతాకు గలవు. ఈ సామ్యునుండి అల్లయన్న బ్యాంకు డిపాజిటరులకు సామ్యునిచ్చుట భారతప్రభుత్వ మజ్జ యొసగినది. దివాలా వ్యవహారములందు నప్తము సంప్రాప్తమైన నప్తమునకు ప్రభుత్వము బాధ్యతను వహించుట కంగీకరించినది. ఇంపీరీయలు బ్యాంకు కీ విషయమునను తన స్థితిని భద్రపరచుకొనియే కార్యమునకు బూనుకొనినది. న్యాయ విమర్శనమును జేసిన బొంబయి న్యాయమూర్తులు నిర్ణయింపవలసిన విషయము ప్రభుత్వాధికారులకు ప్రజల సామ్యును వా రిష్టానుసారముగ వ్యయము చేయుట కధికారము గలదా యను విషయమై యున్నది. న్యాయమూర్తులు వాదికోరినఇంజంక్షను నిరాకరించినను అసలువ్యాజ్యమును విచారించునపు డైనను నీ సారాంశమును విచారించి నిర్ణయించుట

ను, బహిష్కరించుటలో తీవ్రమైన పాత్ర పోషించినందున
జాబితాలో చేర్చబడినది. తాము సమర్థించుటకు వచ్చిన ప్రభుత్వవిధా
నమునే మేము ప్రభుత్వంపై నిర్భయించితిమి. అది తెలిసి
కానీ ముఖ్యమంత్రి గారు తిరిగి పోయారు. గాంధీగారి ఆదేశ
మును మనసు విడిచి ప్రజల దుష్టత గాంధీగారి రాజ
కర్మమును గావించుటకు వచ్చినందున మన
మనస్సును బహిష్కరించుచు. కాని వారి రాజకర్మమును
బహిష్కరించుటకు మనము గూడ రాజకర్మములో మార్పు
మీయవలసివచ్చును. మనము కిలాఫత్ అవ్యాయముల తొల
గించు సూచనలు ప్రభుత్వము వారేమియు గావించలేదు.

అంతట తెలిసి ప్రభుత్వ నేతలు ఆయన జేసిన ప్రయత్న
ములపై భారతీయులకు తీవ్రత వ్యక్తముగా జనగణని యూ
హించుచును. మున్నెండు వారాలలో వారికి బట్టబడిన వారెము
కన్న తేజువన తాము స్వయముగా జరిగించినవని ఆయన చెప్పు
టచే మనము అవ్యాయములకు తీవ్రత వహించుటకు ముందు
కలవబడినది. 1920 సం. జూలైలో శేను కిల్లాగోనన్న
పురు సమయము తిరుగు కరిగినవో యువరాజు గారి తీవ్రత
జరిగినవని నిశ్చయించుచును. రాజకర్మములో మాట్లాడుటకు
యవరాజు తీవ్రతను వచ్చుట ముందే ఆయన శేను తెలియించి.
అట్లు శేను తెలియించి మనము అవ్యాయముల తొలగించుట
కును, కిలాఫత్ అవ్యాయముల తొలగించుటకును, గాంధీగారిని,
ముసల్మానులకు సూర్యులకును వాడుక గలవని ప్రజలు
గమనించుచును. యవరాజు మనము నిరసించుచును.
దుష్టత గాంధీగారి రాజకర్మము ప్రజలు బహిష్కరించుటకు, ప్రభుత్వము
వారిలో శిక్షించుటకు ముందుగా గాంధీగారిని బహిష్కరించుటకు
శేను విచారముతో గుర్తించింది. శిక్షించుటకు యవరాజు
ముగిసింది. ప్రజలకు ప్రభుత్వమువారికి వైరువ్యము పెచ్చు
పెరుగుచుండేవో భారతీయుల కోరికలు గలవగుటకు
కరకాళము ముగించుచును గుర్తించింది. కాని యవరాజు
రాజకర్మము గాంధీగారిని చక్కబడదనియు, రాజకర్మములను
గౌరవముగలవా రెల్లరును భారతీయుల కష్టములను తొలగించి
యవరాజునకు భారతీయుల తగిన స్వాతంత్ర్యము నొసగును ఏమి
గలిగిందనియు సరళి ప్రాయముతో ముగించింది. యవరాజు రాజకర్మ
అంగీకరించి జేయుట కష్టములను దొంగించు విషయమును
గాంధీగారు 1920 వ సం. జూలై నెలలో చెప్పిన ప్రకారము
చివ్ర జరిపించుటకు వాచేక వైరువ్యము ప్రయత్నించింది.
యవరాజునకు తగిన స్వాతంత్ర్యము నొసగవలయున్నది. ప్రజలకు
మనము కిలాఫత్ విషయముల జరిగిన అవ్యాయముల తొల
గించుటకును నిరసించుటకును ప్రసాదించలేని ప్రభుత్వము
వారితో శేను తెలియించి ఆటల ప్రకారము ప్రభుత్వమువారు కొం
త చివ్రజరిపించింది. చివ్రకారము గలవనియు, 1920 వ
సం. జూలై నెలలో శేను కిల్లాగోనన్న ప్రజలయొక్క
కష్టములను తొలగించుటకు వాచేక వైరువ్యము ప్రయత్నించింది.
యవరాజు ప్రజల కష్టములను తొలగించుటకును సమర్థములే
నివో యవరాజు మనము శేను చెప్పిన అంగీకరించుచుండేది
వాదనగాను. అప్పటినుండి యవరాజునకు దగిన
స్వాతంత్ర్యము లభించుటకు అంగీకరించి నిశ్చయించి ప్రభుత్వమువారు
తో ప్రభుత్వవిధానమును, భారతీయుల యవరాజునకు
స్వాతంత్ర్యము నొసగిన ప్రజలయొక్క తీవ్రత అట్టి స్వాతంత్ర్యము
లను బహిష్కరించుచు రినియు, భారతీయులను వారు వర
స్పరి సంఘర్షణము లేకుండ యువరాజునకు వాడుకలను
యవరాజునకు, విచారములను తెలియించింది.

పరిశ్రమ ప్రయోగము

ప్రజలయొక్క స్వాతంత్ర్యమును కీడుచున్నందున భంగము క
లుగదనన ద్వేషముతో కిల్లాగోనన్న కష్టములను గాను, శేను
కోర్కెయేర్పాటు మనములో నిశ్చయించుకొని
అచటకేగిందియు, వాచేక వైరువ్యము విధిమయననియు
చెప్పెను. ఇందువలన శేను గాంధీగారి వారతాళములను విర
మించు ప్రయత్నములకు కేగింది. దుర్భిప్రాయము తీవ్రత ద్వేష
కునున్నది. కాని యాతనిని కేవలము నిరాధారము. మంత్రి
సంఘములను నొగింపాడను నటుచే గాంధీగారి యవరాజునకు
బహిష్కరించుటకు విరమించుచునొరలేదు. అట్టి బహిష్కరించుటకు,
వారతాళములకు జరిగింది. శేను నిశ్చయించుకొంది. అట్లు
లేమియు జరుగుచుండేదనియు నా ప్రధానాధికారులనుండేను.
యవరాజునకు స్వయముగా తెలియగౌరవమును జూపకుండటకు
ను, స్వాతంత్ర్యమును పొందించుచువారి స్వాతంత్ర్యమును
తీవ్రత భంగమును కేగి పరంపరకును శేను గాంధీమహాత్ముని
ముఖ్యముగా కోరింది. ఆయనయు వారితో కేగింది. ప్రజలను
తీవ్రత యీ రెండు విషయములను గమనించుటకు యు

ని యుద్ధించుచున్నది. వారితో ద్వేషము. అక్టోబరు 1921
వ సం. అక్టోబరు 7 వ తేదీని 'యంగ్ ఇండియా' కురితలో
'యవరాజును గౌరవించుట' అవ్యాయములలో యవరాజు
రాజకర్మమును దేశము ప్రారంభించిన నిర్బంధవిధానము
ను విరమించి "ఇవి నిజముగా శేను
లేవనము. కాకున్నను యవరాజు రాజ
కర్మము చాల అసర్వము. ఈ కారణమున మనమేమిచేవల
యును? యవరాజును స్వాతంత్ర్యము నొసగుటకు గావించుటకు
మనస్సును నిచ్చింది. మనము బహిష్కరించుచున్నది. అసం
కల్పమును గావించుటకు భక్తి కావ్యములను బాణసంచా
మొదలగు వస్తువులను మనము బహిష్కరించుచున్నది.
మనము వాడుక సంఘములను కావ్యము గాని మన
కల్పముల అట్టి వస్తువుల సంఘములకు వస్తువుగాని అను
చితియు. కాని మనము యవరాజునకు స్వయముగా తెలియ
మును బహిష్కరించు. ఆయనకు దేశముల భారమును నూర్చి
గాని నిర్బంధవిధానము నూర్చి గాని యేమియును చేయరు
యవరాజుగారి మన కలవలను గలించుట ప్రారంభము. ద్రో
హము నగును. ద్రోహమునా పాపమును మనకు ప్రధానము. యవరా
జునకు అపాపమును, అగౌరవమును గావించుట ఇష్టమునకును
ఇండియాను ఇంగ్లీషువారు గావించినదానికన్న తెక్కుర
అవకారము గావించినట్లును. కావున తెక్కురమును యవ
రాజునకు అపాపము గలించుచు కరు బాగ్రత ప్రయత్నించుట
మనవిధి" అని ప్రాసింది.

అవ్యాయములలో నిరసించుటకు ప్రభుత్వమున కట్టి భంగ
ము కలుగజేయుచు భంగమును గూర్చి గాంధీగారిని తెలియజేసింది.
"మన మెంత ప్రయత్నము జేసినను కొందరు
భయము కల్గి గాని, ఆకలేత గాని, యిష్టము కల్గి
గాని ఉత్సాహము లనేకములతో పాల్గొనగలవారును రిని
మనకు తెలియును. మనము ముందుగా చివ్రమునకు మన కెంత
మాట్లాడుటకు వాచ్చును చివ్రమునకు వారి కంతమాట్లా
డుటకు. మనము వాచేక వైరువ్యమును పరిశీలించుట
కిదియే తరుణము. మనము అధికారస్థులకు కరు భంగము
యొప్పును ఎక్కువ నిగమానును జూపవలయును. మనము
వారు జరుపు నుత్సాహములలో పాల్గొనగలవారు దృఢాభిప్రాయ
ముగిల్లి, మనతో కేగింది. వారియే సహాయమును
గలిగించుటకు మనము యుద్ధమును ఫలవంతముగా నిర్వహి
గాంచును."

ప్రజలు చాలమంది గాంధీమహాత్మునిని సహాయించింది.
యవరాజు బాంబాయిలో దిగినవాడే అచట గొప్పవారతాళము
జరిగి కల్లమును అన్ని కలలును అపివేయబడినది. ప్రజలు
చాలమంది యవరాజుగౌరవార్థమై యేర్పరుచుచుండి ఉత్సాహము
లతో పాల్గొనుచుండి బహిష్కరించింది. కాని ఉత్సాహము కరు
వారి శేను అయినను స్వాతంత్ర్యము సంపాదించి
దుర్భిప్రయోగము కొందరు కల్లము వారల మూల
మున గొప్పలలో జరిగెను. అందు యవరాజును స్వాతంత్ర్యమునందు
పాల్గొనగలవారు చాల అవకారము గావించుచును. ఈ
అల్లరులు జరుగుటకును, వారతాళము జరుగుటకు యుక్తము. అది
అవకారమును ముందుగానే తీసికొని వారతాళించింది.
మనము, బెంగాలు, సుయక్తరాష్ట్రముల ప్రభుత్వములు
1918 క్రిమియన్ లావరణ చట్టము II భాగము వారతాళంలో
తీవ్రతను పరిశీలింది. కాంగ్రెసు, కిలాఫత్, వారతాళములకు
శేను సమయము వ్యాపించింది. అది ప్రకటించి అమాయకు
లకు గౌరవించుటకు వారతాళము నిర్బంధము కుండేవో యవ
రాజున కప్పుట నిరసించుటకును తెక్కురమును
జరిగించుచుండేది.

రాజకర్మ విధివద్దకు రాయబారము

బెంగాలు సంయుక్తరాష్ట్రములు, మనము ప్రభుత్వ
ముల యవరాజును స్వాతంత్ర్యమును భంగము జేయుట తెక్కుర
తోడ్పడింది. అప్పుడేమియు లక్షణముతో వాటు, సి. ఆర్. దాసు
గానినని, బెంగాలులో మరొకందరు ప్రవాచకులనున్ను,
పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ గానినని, సం
యుక్తరాష్ట్రములలో వారి సహచరల నేతలనున్ను, కాలా
లభ్యతయొగినినని, మనము వారి సహచరల లక్షణము
నున్ను నిర్బంధించి ప్రభుత్వము వారతాళించినవారి కుట్ర
చాల వేధానము. ఈ ప్రభుత్వముల కిది అవ్యాయమును తొల
గించుటకు తెలుసే యేమైన పరిశీలించుచున్నది వాడు బుద్ధి
పాడెను. కాని మేము యవరాజును కాకి హిందూ విశ్వ
విద్యాలయమునకు ఆహ్వానించింది. శేను వైరువ్యమును నకు
టచేడించుట 13 వ కలమునది యవరాజును పర్య

రంకరని యుండినది. మనము కిల్లాగోనన్న ప్రభుత్వము
నొగింపగలవారు అలాగే గూడ శేనును బాంబాయి కచ్చె
ను. అచట వారతాళము శేను యావయ్యె గాజు తరగింది.
స భాషించు గొరింది. ఈ కలమునకు బహిష్కరించు రాజకర్మ
విధి వద్దకు రాయబారము తెక్కుర రాయబారిని సహాయము
జేసి అందుకొని గౌరవించి చివ్రమున తెలియించింది. ప్రభుత్వ
ప్రకటనలు సహాయించుచు, నిర్బంధించుచు వారతాళములను విడు
దల జేయుచుండినది. ప్రజలకు ప్రభుత్వమును నిర్బంధించుట
వలయు, గాంధీగారి యవరాజును సహాయము నిర్బంధము
వాని కావ్యమును జరుగుచున్న కావ్యములను సహాయించి
యవరాజును తెక్కుర రాయబారిని తెలియించింది.

వాడు బాంబాయిలో శేను కలమునకు వైరువ్యము
నిర్బంధించుచు గొరింది.

"ఈ రాజకర్మములలో పండితాధికారము రిండించుటకు
ప్రభుత్వమును పరిశీలించుచున్నది. చివ్ర సహాయము అపి
జేయుచుటకు వచ్చుచున్నది. నుండి అయిన సహాయము జేయు
చును" అని కల్లము గాంధీగారి ముందున్నది.

ప్రభుత్వము దేశము వారతాళము వారతాళములను
జేయుచు యే అయిన అట్టి చివ్ర చెప్పుచున్నది. "ప్రభు
త్వమును ముఖ్యముగా వారతాళము వారతాళము మిగి
లిన వ్యయము అంత ప్రాయముగాను" అని ఆయన ప్రాయ
ముగా వచ్చుచు.

"రాయబారిని సహాయము చేయుచున్నది. అందువలన
వారి బాంబాయి గాంధీగారిని యి. కొవిధముగా
మార్పు కొన వచ్చును. యవరాజు గాంధీగారి మనము వి
జయవంత మగుటకు ప్రభుత్వము వారతాళము యుత్తమును
బహుమన్ను" అని ఆయన చెప్పుచున్నది.

రిండించు ప్రభుత్వములగాని, ఆయన పరిశీలించు గాని రాజకర్మ
వారతాళము ప్రారంభించుచున్నది. అందుకేమియు చేయుచు
మరిజేయుటకు వారతాళము వారతాళము జేయుచుండినది.
ప్రజలు సమర్థించు కల్లము గాంధీగారిని గొరించుచున్నది. ఇట్లు
ప్రతిపాదించుట తక్కు. బెంగాలును యేమియును వ్యయ
ముగాను. వారతాళము అపివేయ వలెనని రాజకర్మము గొరించు
సహాయము. అట్లు అపివేయ వలెనని రాజకర్మము
ప్రతిపాదించు సంతోషమును నుండింది. కాని రాయబారిని
సహాయము జరుపవలెనని గాని, వారతాళము వారతాళము ప్రయత్న
ముల జేయుచున్నది గాని రిండించు ప్రభుత్వము వారతాళమును
తీసినదియుండలేదు. అయినవద్దకు శేను కల్లము వారతాళము
వారతాళము సహాయము జేయుచున్నది గాను. కాని అప్పు
డేమియును సహాయముగా నిర్బంధించు వారిని విడుదల జేయు
మని కోరుటకును, ప్రభుత్వము కలవలను సహాయించుచున్నది.
రాయబారిని సహాయము జేసి ప్రజలను ప్రభుత్వమును
కునుగల విధియును జరుపుచున్నది గొరించుచు. ఈ ప్రయత్న
లో, యవరాజు గాంధీగారిని నిర్బంధము కల్లము, గాంధీ
గారును, ఆయన అనుచున్న వారతాళమును నిర్బంధించు
కరించుచుండి, యావయ్యె గొరించుచున్నది యావయ్యె
టకరించి యుండేవారిని మార్పు చేయవలెనని కలవలనున్ను.
రాజకర్మము వారతాళమును, కల్లమును అంగీకరించుటకు
ప్రయత్నించుచు వారతాళము వారతాళము యేమియును
గాంధీగారు. కాని శేను వారతాళము కల్లము రాయబారిని
సహాయముగా గాని, శేను గాంధీగారి సహాయముగాని ఆయన
అంగీకరించలేదు. రాయబారము నిర్బంధించుటకు రిండించు ప్రభు
త్వమును అపివేయ శేను ముఖ్యమంత్రి ముఖ్యమంత్రిచెప్పుచు.

ఉత్తరప్రదేశ్ ప్రయత్నములు

రాజకర్మములలో వారతాళము కలవలను సహాయించుటకు
మందు శేను 16 వ తేదీని గాంధీగారి తరతారమున తెలియించింది.
యేలవగా యవరాజు స్వాతంత్ర్యము నిర్బంధము తొలగించు గొరించు
దాయన యగుటకు. కాని కలమునకు వారతాళము యిట్టి వారతాళము
ప్రాయములకు సహాయముగా గాంధీగారు వారతాళమును నిర్బంధించు
చాలాగా అబ్దుల్లా అబ్దుల్లా మున్ను వారతాళము, అప్పుడు
ప్రభుత్వమువారి అవ్యాయ ప్రకటనల సలహానుసంకల్పములకు
విచారములలో నున్నది. కల్లము సహాయించుచున్నది వార
తాళము అపివేయ ముఖ్యము కలవలంది. వారతాళము
ప్రాయములను గాంధీగారు గౌరవించుచు వారు తెలియు
ను వారతాళము తెక్కుర ముఖ్యమంత్రి గాంధీగారి
కి తరతారములకుగాని దెల్లిన వారికన్న కల్లము
ముగ విషయమును వారి విరమించుచున్నది. శేను వారిని తెక్కు
రముగా వారిని. వారతాళము కలవలంది. కాని కలవలంది
చలవలంది గాంధీగారిని. గొరించు గూడ వారతాళించింది.

అని సాక్షులగారు తిరుగంబయిన వాటిని. (అక్కడ
బయటపడి)

విదేశ వార్తలు

భారతదేశ వ్యవహారములు

పార్లమెంటులో ప్రశ్నలు

లండన్ జూలై 2:—(ప్రశ్నము కంట్రోల్స్) మేజిస్ట్రేటులు అంతాంత పరిధులను మీద విశ్వాతికరణము అగీ కరించుటకు, తగిన కారణములు లేదనియు ప్రస్తుతము తెలిసినట్లు ఎన్నట్లుగాను చర్చించుచున్న చట్టము ఆమోదించ బడినట్లు తీర్మానమును గూర్చి మరియు కొంచెము ఆచింప కలసి యుండునని వి. టర్నర్ ప్రశ్నలు గామన్స్ ఛాంబర్స్ లో 50 వాన్ చార్జ్ ఏటుగాడి బడలాగిరి.

గ్రేటు బ్రిటన్ లో బ్రిటిష్ సైన్సు విధానమును సరిది ఆచూపు పన్ను ను గట్టుచున్నా అటులే ఇండియాలోనూ బ్రిటిష్ సైన్సు ఆచూపును ఏర్పరచలేని లెట్టికెంటు 30 వాన్ చార్జ్ ఛాంబర్స్ లో చూచించిరి. ఈ విషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి పిలుపులు ప్రశ్నల ముఖమున పోవడం పెదదని వి. టర్నర్ గామన్స్ ఛాంబర్స్ లో ప్రశ్నల మునివిరి. ఆపు దానివలన వా రలాచించెదరు.

మధ్యరాష్ట్రముల నియమించిన జాడీశర్ మిమ ను నియమముగూర్చి భారతదేశ ప్రభుత్వాధికారులు ఆ గాడ్డీలులాధముల వారించియు జేయుచున్నట్లు ప్రకటించి విటర్నెక్ ప్రభుత్వ హామీనింగ్ గారికి తెలియజేసిరి.

మధ్యరాష్ట్రములలో క్రొత్త నియమములను జాడీశర్ మిమనుకుంటే ఎక్కువకాలముండి పని చేయును న్నట్లు ఎక్కువకాలము బాండునుట్టివారందరిని పిలిచి ఈయన కేల ఇచ్చిరి సింపునుగారడిగిరి.

మధ్యరాష్ట్రముల రాష్ట్రముల ప్రభుత్వమువారు కొరయ రాష్ట్రములను నియమించుకొనవచ్చునని విటర్నెక్ ప్రభుత్వ గారనిరి.

సామ్రాజ్యవాదుల వార్తా ప్రచారము

విమతమై ఒక మాస్కోని కంపెనీవారికి మనావలి నీయాల మరియు లోపాలు కలిగి పని జేయువారలనుగూడ ఆరకాళము నిచ్చదమనియు ప్రస్తుతము వాయువాత్మ ప్రచారక కార్యాలయములు గ్రేటు బ్రిటన్ లోనే నెలకొల్పబడు లై సె స్సునుగూర్చి రాయవారములు జరుపుచున్నారు. ప్రస్తుతము మాస్కోనికంపెనీవారు యునైటెడ్ కింగ్ డమ్ నాదా శతాబ్దక వాయువాత్మల సంపుటకు లై సెస్సు డివిజన్ గారి పోస్టుమాస్టరు జనరలు తెలియజేసెను.

సారులోయ

పరిపాలనా సమస్య

బ్రిటిష్ వారి సూచనలు

జనీవా జూలై 4:—సారులోయను ప్రభుత్వం బహిష్కరముగ నిర్బంధించి రాయ్ సిసి ప్రభుత్వమును, మనోహారు ను ఆంగీకరించిరి.

సారులోయలో గలను పరిపాలక సంఘము వారు నానాకాండములవారికి లోబడియుండలేక పరామర్శప్రభుత్వ మువారికి లోబడనూడ దని రాయ్ సిసి ప్రభుత్వ తెలియ జేసెను. జాతీయమితంధ వారి పాలన సంఘమువారివని విమర్శ ప కలెను. లాత్కాలికుము ఆనలులో నన్న శక్తి క్రమములకు తొలియులకును ఉత్తమములను ఆయలు లోల్లె వలె ను. దీనిని ఆగ్రహించి పరిశీలించి కులల క్రొత్త ఉత్తమము ప్రవేశ పెట్టవలెను. వెర్నెయిస్సు సంధి నిజముగ అయలులోకి ప్రవేశో లేదో తెలిసికొనుటకై జాతీయమితి సభవారు సారు లోయ పాలకసంఘమువారికి జనీవాకు కలుగుతుందని.

రాయ్ సిసి ప్రభుత్వ ముచించిన విషయము లన్నిటిని సరవేర్చదనియు కొన్ని సంకల్పములలో సారుకమిమనవారు కాననములను జేయవచ్చుననియు మనోహారు తెలియజేసిరి.

సారుకమిమనవారు జాతీయమితంధ వారి యెదుట జనీవా లో కనబడలేదనియు లేదనియు అపోహమునుట్టిని కాగనో లాకుత్రిములన్నిటిని వెంటగొని లేదలె నని జాతీయమితంధ వారు ఏకగ్రీవముగ తీర్మానించిరి.

కెనియా సమస్య

దేశీయుల లాభములను గాపాడుట

లండన్, జూలై 4:—ఆఫ్రికను సంఘమువారు 50 వాన్ చార్జ్ ఛాంబర్స్, 50 వాన్ చార్జ్, వి. వి. స్టాట్యుట్, కెనియా గవర్నరు మున్నగు వారికి వి. టర్నర్ సి. బి. బి. బి. గారు నాటి పరిధి కధ్యక్షుడు ను గలించిరి దేశీయుల లాభములను, శ్రేయములను లాభములను ఉభయుల కును అనుమలముగ నుండలెను. ప్రతిభూలముగ నుండరాదు. దేశీయుల లాభములను శ్రేయములను, భూమియులముగ లాభములకుంటే తిమ్మవ. జూడ రాదు. సామాన్య మును అందరి లాభము నిమిత్తము అభివృద్ధి చేయుట అధినివేత్రు కార్యదగ్ధులకు 50. అందులో ముఖ్యముగ దేశీయుల లాభము లను ఎక్కువ గాపాడులెను.

కెనియా సమస్యనుగూర్చి 50 వాన్ చార్జ్ ఛాంబర్స్ గారు. చెప్పలేదుగాని శ్రేయములు, భూమియులముగ లాభము లను దేశీయులకు బోయి లెనుపనిని సాగించుటకు ఆరంభ మయిన్నా నెను కెనియాకు గావలసింది సామర్థ్యం బిక్కు పేగాని ఉత్సాహమును ప్రోత్సాహమును విజేతముండి రాక లె నది. ఇంగ్లాండులో ఫ్యాక్టరీలకు, విల్లులకు గావలసిన వస్తువులను కెనియా చేయవలె నుచున్నారని.

సామ్రాజ్యవాద్యుని వ్యయము

లండన్, జూలై 4:—దేశీయ ఆఫ్రిక లో విల్లులను అవిద్యుత రవాణా వలన నేర్చుచున్నారు. దానినిగూర్చి మం చిచ్చి 20 గి. వి. చాలజనుము గాంచిన దిరి. ర దుభావ లలోనే విద్యుత శక్తిని విద్యుత్తులకు సాధారణముగ నుండవ లసి తెలిపి పాడుకునియు ఆ శక్తి భావ లలో విద్యుత శక్తిని విద్యుత భారతీయ ప్రభుత్వ తెలియజేసిరి.

పంజాబులో మూడుభావము వాడులలో నుండటచే అది లాభకరముగ లేదని పేర్కొని తెలియజేసి సామ్రాజ్య మలో నన్న అన్ని భావల స్థానమును ఆంగ్ల భావ ఆక్రమించు కొని తక్కిన భావము ప్రోత్సహించు అని రానుగా నిరి.

ఆంగ్ల భావము కావలసినవా రందరుకును వారికెంత వరకు గావలెనో ఆం గి వ ర కు ను ఎం త ర కై సాధ్యమో అంతకును విద్యార్థికి మార్క భావముండే విద్యను బోధించవలెనని తీరుగాను క్షుతీరించిరి.

అబ్దుల్ హక్ లో ప్రకటించబడి పార్లమెంట్ ప్రజలకు ఆగ్రహమును కలుగజేసిరి లేఖ బ్రిటిష్ ఆధికారుల ప్రవేశము చే ప్రకటించబడలేదని కెనెడియన్ గజటు ప్రతి తెలుపుచున్నది.

యూరపురలో బడిదొడుగు నుండటచే ఆ స్థల పరాముల యభిప్రాయమును ఇంతకాలములో పరిశీలించ వలెనని ప్రజలు గోరుచున్నట్లు తెలియు న్నది.

ఇటీవల చీవాడకరత్రి మండలముల అంటుకొన్న విష యములో ఒక నపుంసకుని అతని స్నేహితులను బట్టుకొని రని తెలియుచున్నది.

మిమక్ ఆఫ్ హెబ్బావారు భారతదేశములో చాలమంది పనిని చేసినది లండన్ లో నున్న అర్చివిమపుగారు కొని యాడిరి.

భూములను విక్రయించివుము, కవులకు ఇచ్చినపు డును నాటిని రిజర్వేషనుచేయించ నదియులేదని కామన్న సభవారు తీర్మానించిరి.

దూర్బాపురలో బాంబులను క్రయించినందుకు ఆ పట్టణముపై తెల్లమును 2000000000 మార్కులను జరిమా నాను విధించిరి.

నోటిసు

చెన్నపురిలో నారాయణ మొదలి పీఠిలో నన్న నాతా లూకు 808 సంబడు యింటి యందును వైఖరంపాద్యారు పి థిలో నన్న నాతాలూకు 1/12 యింటిలోను నాతాలూకు యి 08 పీఠి చరాధులలోను నూడ కే. జి. వెంట్రాచలయ్యగారు లకి విధిమైన హక్కునులేదని యిందుమాలముగా తెలియబర చదవెనది.

పి. మీనాక్షమ్మ,
88, నారాయణ మొదలిపీఠి.

స్వామస్థాన వార్తలు.

ఎగ్జురు చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు కోర్టు

లంచము కేసు

మరణము స్వస్థము అగీనులో నూర్తికంటేంటుగ నన్న జి. జి. ఆగీనుగారికి రతానబాగాగోడునని కట్టుబట్టు కర్రలను లీలాగంగారు అంగమనానుకొనిని కర్రకుడు సిక్కులూ సామెలుగాని ద్వారా లంచము పంపిణీ కేసు ఇదివరకే ఎగ్జురు చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ కోర్టులో (ఎల్. ఏ. కామి యేడు గారు) కేసు మోపు ది యుండెను. మదరాసు రేవులో కర్రల కట్టుబట్టున నుండును కింగింపబడు లీ లారంగారు ఆగీనుగారికి ఇచ్చుట సామెలు ద్వారా రూ 8000 లను పంపిణీ. ఆ కేసు విచారణకు వచ్చెను. నిందితుల కేసును కేక్లెం యదా కొరగా, చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రే టు కేసును ఈ నెల 28 వ తేదికి వాయిదా వేసెను. 5. ఎల్. ఎల్. రాజు గారు లీలాంగారికి, ఎన్ దొరస్వామి అయ్యగారు సామెలుగా పంపిణీను కేక్లెం నుండిరి.

ఆగ్జురుచేటలో పోకిరిలెనము

రెండు పార్టీలవారిని తేవాపేట ఈ రి పోలీసు స్టేష ను సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు దేశికాచారి అరెస్టుచేసి, ఆగ్జురుచేట ప్రాంతములో లాభములను పోకిరిలెనము చేసి ప్రవాళాంతి భంగము గలగజేయు నుండిను కేరములో సి. పి. సి 17 క కేక్ నుకొండ మూడుమామముల కొంటిని క పాడుటకై పూచీ 1 రై నీతులసిందిగా ఎగ్జురు చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు కోర్టునందు ఈయదయము కొరెను.

మొనటికేసులో వేల, ఏకాంబం అనువాద్దగ ఛార్జి చేయబడిరి రెండోకేసులో వరకురావను అను వారినుమరి 9 మందియు ఛార్జి చేయబడిరి. రెండుపక్షములవారను బంధు వులు. పి. యింటిని కిభాగము చేసికొను సంకల్పము, కొన్ని మామముల కిందికునే లెవనాములు ప్రారంభ మయ్యెను. అప్పటి నుండి వారిలో వారు అప్పడప్పుడు రక్షురువ్వకొనదు, తిట్లు కొనదు, కిర్రలో తిన్నకొనుచుండిరి. ఈ మద్యాలలో నశకు బివరకే చిన్న కేసులలో కిట్ పొంది యుండినవారు. ఈమధ్య కేసు చెరుకుడబోట అమారిముగ వెలిపించెను బడెను. ఆరిని చిన్న యిట్లు, ముమిడిచెట్టును తగు పెట్టుబడెను. కలవాను తీరిక పరిణమించెందున, పోలీసువారి మద్యాలపై సెన్సూరిటీ కేక్ నుకొండ ఛార్జిపీటు పెట్టి.

అన్యస్త్రిలో సంభోగపు నేరము

ఎల్. కాచ్. కింగు అనుకాకడు సీలోను ప్లాటరు డి. సీల్వార్జి యకు దొరలీ మార్గము క్యాభిను డిసి ల్వాలో అగ్రముగ సంభోగ మొనరింపలకు కేరము మోప. 2 డి యుండిను. 5 కేసు వరల నేను ఎగ్జురు చీఫ్ ప్రెసి డెన్సీ మేజిస్ట్రేటు కోర్టునందు విచారణకు తీసికొనెడెను. కింగుపక్షమున వ్యాయాదిగ నుండిన వి. ఎల్. ఎల్. రాజుగారు డాక్టరు గిబ్బునగారి కమూహముడగిరి. గిబ్బునగారు మద్య యింపబడు సాక్షి. ఆయన ఎఫ్. ఆర్. సి. ఎఫ్. (ఎడిస్కో) ఎల్. ఆర్. సి. పి. (లండన్) డి. పి. హెచ్. డి. డి. ఎం. (కే. బి. డి) ఆగాన 1896 వ సంవత్సరముందు మదరాసునందు వైద్యవృత్తిని ఆశ్రయించు చుండెను. ముగ్గురెటు డురా తికి జ్వరము కచ్చివును ఆయెకు డాక్టరు గిబ్బున గారు. ఒకమామముగోబాను బొనుధముల నిచ్చియుండిరి కేసు సందర్భమున ఆయన ఆయెను పరిశీలించెను. ఆయెకు ఆశ్రయను చేయకముందు స భోగ మొనర్చుట మిక్కిలి దుస్సాధ్యమని ఆయన చెప్పెను. స్త్రీ క్యాథు, మృతిసాసినము పీనియందు మద గ ను విశ్వవిద్యాలయముందు ఆశ్రయ సంకల్పములు ఎం. డి. పరిశుకు డాక్టరు గిబ్బున పరిశీలకుడుగ నుండిను.

డిసిల్వార్జిపక్షమున వ్యాయాదిగ కచ్చిను అగ్జురుగారు డాక్టరు గిబ్బునను కానుకీతి చేసెను. ఆయెకు వివాహము బరిగి 6 సంవత్సరములకు మర్యాదమున అశ్రయను బొంబ యయంగ జరిగియుండెను. వరల ఈయధ్య జబ్బుకచ్చి యుండి యుండినయ్యని సాక్షిలచెను. కాని ఆమెకానందస్థమున ఎట్టి మందును నిర్ణయించలేదు. సంభోగమును గూర్చి అగ్జురుగారు క్షుతీరికగా సంపూర్ణ సంభోగము జరిగియుండుట మిక్కిలి యసంభవమని డాక్టరు గిబ్బునగారు చెప్పిరి.

ఇదిరక తులను విచారణ జరుగక పూర్వమే వ్యాయాదములు వాయిదానుకొంగా రాగల 7 వ తేది వాటికి చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారు వాయిదా వేసిరి.

స్టార్ సెటికి బహుమానము

వైస్రాయగారు స్టార్ సెటికి న్యయముగా కేసరిహింసూ కరకము నొనరు నామైర్య న్యయముల ప్రకరించిరి.

వృత్తాంతలేఖలు

కోవూరు

(ఒక విలేజ్ పరిశీలన)

కాంగ్రెసు ప్రచారము

ఈనెల 1-వ తేదీన మాతాపాతా సంఘముయొక్క సాధారణసంఘసభ జరిగినది. ఈ సభలో నాయకులగు దండం నారాయణ రాజుగారును ఎల్లమిల్లి మంగయ్యగారును కూడ విచ్చేసిరి. నాగపురమున సత్యాగ్రహ మొనర్చుట తేగిన శ్రీయుత రెవెన్యూ డివిజన్ కలెక్టరుగారి పాసమున కేమూరి రామకృష్ణ రావుగారు కార్యదర్శిగా నెన్నుకొనబడిరి. ఖద్దరు పరిశీలనకు సంబంధించిన పనులు జూరుకు శ్రీయుత ఆ. రామలింగము శివుడు శివరావుగా ర్హేస్తులుపనిచేరి.

గుంటూరు

(స్వకీయ విలేజ్ పరిశీలన)

జూలై 8:- మాయూర నుండు జిల్లాబోర్డు సీరస్టావారు ఎవరు శ్రీరామలక్ష్మణాచార్యులగురించి బిల్డింగ్ మాస్టర్, కడప జిల్లా 18 సంవత్సరముల వారీగా ముద్రాపాటుగా నిర్దేశించిరి. కాని నేటికీ వారికి యీ ముద్రా పాటుపనుల గలిగినట్లే తెలియజేసిరి.

వారిని పిల్చి-అవులకు ఈ యూరనుండు జిల్లాబోర్డు డ్రమాటిక్ సంఘసభ్యులు 30 వేది సాయంకాలము ఫిరంగులపై చూపించు సభ జరిపిరి. నాటి సాయంకాలపు చర్యలంతయు మిక్కిలి జయప్రదముగ కొనసాగినది.

పురపంచములు ఆ నేటికంటే సభ్యులగురించి. లా నున్న కేసులను పరిశీలించి పురపంచములను చూపిరి. కచ్చివారిలో ప్రముఖులు కర్ణమనూ దొరగారు, వారి సతీమణి, ఎతిరాజులు నాయకులుగా, పత్రి శ్రీరామలక్ష్మణరావుగారు.

సాయంత్రము 5-30 గంటలకు అల్పాహారపు వింత జరిగినది. పిమ్మట కార్యక్రమము మొదలు పెట్టబడినది. శ్రీరామలక్ష్మణాచార్యులగురించి పద్యములు చదువుడెను. పిమ్మట పాదకావ్యభిషేకమునందే కొన్ని సీతులను ప్రదర్శించిరి.

పత్రి శ్రీరామలక్ష్మణరావుగారు నాయకులగురించి గురించి ప్రశంసించు మాట్లాడిరి వారి నిరంతర కృషిలను, సత్యములను ఇప్పుడు వారు పునఃసృష్టించునట్లు చూపిరి.

పిమ్మట మిక్కిలి వెంటకమువలన గారు మాట్లాడిరి రాత్రి 10 గంటలకు సభ ముగిసినది.

నెల్లూరు

(స్వకీయ విలేజ్ పరిశీలన)

పురపాలక సంఘము

జూలై 8:- మా పురపాలకసంఘము గత నెల 29 తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు సభాభివేషమున సమావేశమయ్యెను. కార్యక్రమము మొదలుగా నుండినట్టికిని ఆధ్యక్షులైన జి. నాగయ్యగారి సాహాయ్యము కను చతురతతో సంతృప్తి ముగ నెరవేర్చిరి. ప్రభుత్వమున కృత్రిమమును వచ్చిన దరఖాస్తులు విచారింపబడినవి. ఈవిచారణలో సంఘమునా రొక నిర్ణయమును ఏర్పరచుకొని, దానిపట్టి కార్యమును కొనసాగించిరి. సంఘమువారికి పంపబడిన ప్రతి అపీలు దరఖాస్తును ఆయా వార్డు సభ్యులకి పంపి ఆ సభ్యులు విచారించి తేలికమైనది తీర్చివేయుచుండిరి. దరఖాస్తులు వచ్చినవిధమున వానిపై వార్డు సభ్యులు చేసిన పంపిన తీర్మానములను బట్టిచూచి, కృత్రిమము చేయువారు ఏలాటి ఆలోచనలేక అధికముగ చేసిరిని స్పష్టముగ చూడెను. గత 6 మాసములలో వసూలుచేసిన వస్తువు మించిన రుణము, వార్డుకాన్సిలరు గతపర్యాయము వసూలుచేసిన వస్తువులకు తగ్గిన కనూలుచేయవలసిన శిఫారసు చేయుటయు సమకూడెను. ఈ విధముగా కృత్రిమము దరఖాస్తులు తీర్చివేసినవి. అపీలు దరఖాస్తులను వెల్లడించిన యెడల సామగ్రిగాని యేకాగ్రహముగల వన వాడక కాపర్యములను వాడుకాన్సిలరు అభిప్రాయము, శిఫారసు గమనింపకనే మునిసి

పాలిటీవారు విధించిన ఆక్రమ అదనపు పన్నును భూములచేయబడినది. ఇది మిగుల అక్రమకరమైన పద్ధతంతము.

కర్మాచర్య రంగనాథులపేటలోని రాతిపాతకాలము ముత్యాలపాతకాలమునకు మార్పవలసినదిగా శ్రీ సింగరాచార్యుల వారు వ్రాసిన జాబు విషయమై చర్చ జరిగి, సదరు మార్పున కంగీకరించిరి. వారే మునిసిపల్ పాతకాలాపాధ్యక్షులు యువ యోగార్థమై యొకపు స్త్రీభాండారమును నిర్మింపవలయునని యుపసాహించిరి. అందుపై కొంతచర్చ జరిగి ప్రస్తుత మట్టిది ఆన సరములేదని అభిప్రాయపడిరి.

ఆయుర్యేంద్ర దేవధరాలపై జిల్లాబోర్డువారిని కొంత వైకమియ్యకలసినదిగా మునిసిపాలిటీవారు కోరుతుండి అది కాక పోయినప్పుడు మునిసిపాలిటీవారు బోర్డు కలహమును జిల్లాబోర్డువారి కిచ్చువైకము సుపైబెట్టుకొనుటలుగా అంగీకరింపవలయునని కోరుతుండి జిల్లాబోర్డువారు రంగీకరింపక చేసినతీర్మానము చర్చకువచ్చెను. ఇది ప్రాంతీక జిల్లాబోర్డువారు కాని, మునిసిపాలిటీవారు కాని యిట్టి విషయములలో విచారణాధికారమును కోరెనట్లే నొకరు పోరాడి యిట్టి వ్యవహారములు చిరము. ఆయుర్యేంద్ర దేవధరాలవిషయమై జిల్లాబోర్డువారు సూచించిన ప్రకారము విచారణసంఘం వెంటింప నొప్పుకొనుటయు దెట్టి సకారణమైన ఆక్షేపణ కలదో తెలియజేసిరి. జనశ్రేయమునకై యాక్షేపణకును వైకకాలమునకును పీచు అధికారము తమకే యుండవలయునని పట్టుపట్టుటే కాని అట్లుండినతీర్మానమున జిల్లాబోర్డువారు వ్యయమునం దొకభాగము భరింప నిచ్చుకొనవలయునని హాస్యాస్పదముగా నున్నది. ఈతీర్మానముపై చర్చ అనంతములేకనే జిల్లా బోర్డు వారి జవాబును ప్రభుత్వమువారికి తెలిపి చర్చ పుచ్చుకొనవలసినదిగా సంఘమువారు తీర్మానించిరి. సర్కారువారియొద్దనుండి యే విషయము తెలుపబడును, జిల్లాబోర్డువారికి వైకము ఇల్లించుట నిలుపుదలలో నుంచవలయునని కూడ నిశ్చయింపబడినది.

పురపాలకసంఘము సర్కారువారియొద్ద సహాయము కలుగునని తెలిసి ఆసక్తిగా చేపట్టుమొనరియింప వారవారు వెల్లడిదరఖాస్తుపై రు. 200 లకు శిఫారసుచేయడమైనది.

మునిసిపల్ సభ్యులు కార్యక్రమము కొరవడకారం రంగనాథులపేట ప్రాంతి బోర్డులో నొక కొకాయు యుండవలసినదిగా తీర్మానించిరి.

అంత కొన్నియిండ్లు భాగీధర్మములు వర్తెలు మునిసిపల్ వారు తీసికొనిన విషయము చర్చించబడినది. కర్మాచర్య మునిసిపల్ వోటర్ల జాబితాను సాఫ్ట్ వ్రాయుటకు ఏర్పడిన యిరువురు గుమస్తాలకు చేసినను కాక్కుకే చేయవలసినదిగా చేర్మెకాగారు వ్రాసిన విషయమును చర్చకువచ్చెను. శ్రీయుత మాచవోలు చల్లయ్యగారు వోటర్లజాబితాను చట్టరకారము వలెదనియు అట్టివానిని (వానినందులకు మునిసిపాలిటీవారు ఖర్చుపెట్టెయెవల శర్కార్ కిచ్చుట కుట్రించు ననియు ఆక్షేపించిరి. చేర్మెకాగారు ఈ విషయమై యిట్టిగతకాలము

లేదనియు తనకు ఆట్టికొంద గలిగిన యధికారమును చలాయించు గుమస్తాలను కొద్దినములు ఏర్పాటుచేసిన విషయము ఆట్టవనునదిగా కాన్సిలువారి నోటిను లేబరియొడగా వోటర్ల జాబితాలను గురించి చర్చించుట యనవలసినదియు నుడిచిరి. శ్రీసింగరాచార్యులవారు వోటర్లజాబితాను సరిపై చేయునట్టి లేబరే (వాడుకూడదను నియమము ఉన్నదా యను సరికేయము చేర్మెకాగారితో హెచ్చరించిరి. చేర్మెకాగారు విషయ ముప్పుడు చర్చనీయాంశము కావనిరి. జనాభా అల్లర్ రహిమాత్ సాహెబుగారు మునిసిపల్ ఆట్టికొంద మనుష్యులను ఏర్పాటుచేసినందులకు మద్రాసు ప్రభుత్వమునా రెలాటికక్షేపణ చేయవలసి. మల్లయ్యపంతులుగారు తీర్మానమును కృత్రిమముగా నుండుట స్పష్టమునకు ఆవిషయముపై కిక్కార్ల దాఖలా వ్రాయవలసినదిగా కోరిరి. చేర్మెకాగారు ఆట్టికొంద తనకుగల అధికారమును చూపుచు మల్లయ్యగారు కృత్రిమకాభిప్రాయమును తెల్పింపగోరుచున్నారనియు చేర్మెకాగారు అధికారము గలదనియు, అట్టిది అనవసరమేదనియు తీర్మానించి పోవుచునేసిరి.

అంతకుపూర్వము మునిసిపల్ కార్యదర్శిగా నుండిన శ్రీయుత కల్యాణాచార్యులపేర్కొన గారు తమకొనగలసిన 150/లను కోరుచు పంపినదరఖాస్తుపై చర్చ జరిగెను. వారు పనిచేసిన దిరములలో యనవలసిన ఖర్చుచేసియుండినట్లు ఆడిటురు వ్రాసి చూచి నామెల్లమును పిల్చిగారు భరించుటకు వారివలన ప్రముఖ వ్రాయించుకొని రు. 150- వారి కిచ్చుటలు తీర్మానించిరి.

జాతీయ విలేజ్ పరిశీలన :- 1920 వ సంవత్సరము వీరు పనిచేసిన కాలములో ఏనుషయమునో వీరికి పూర్తి సెలవును మాన్పబడినట్లును అది జరిగి సెలవులలోనుండిన రెండు మాసములకు సకముజీతము తీసికొనినట్లును ఆకొనకవైకము ప్రస్తుతము కాన్సిలువారి నియోగించినదిగా కోరిరి. అది యిచ్చుకొట్టగోరవలసినది. సభ రాత్రి 9 గంటలకు ముగిసెను.

కావలెను

లోకలోపండు ఇన్ స్పెక్టరు పదవికి దరఖాస్తులు పంపదలచినవారు 1928 సంవత్సరం జూలై నెల 31 వ తారీఖులోగా ఈ దిగువ లెఖుబడిన అఫీసుకు చేరునట్లు పంపుకొనవలెను. నెల 1 కి జీతము రూ. 40 + గ్. 15 ప్రయాణపులై చొప్పున యివ్వబడును.

దరఖాస్తువారు ఈ పర్యాయము లిచ్చుట, మున్నగు పనులు చేయవలసి యుండును. (1) కమిషన్ (2) మరణము, కాళి (3) సాధారణముగా నున్న యోగ్యత, ఉద్యోగ సంబంధమైన విషయములు (4) ఇదివరకున్న అనుభవము మొదలగు వివరములతో దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను. 6 నెలలవరకు మూతమే ఈపదవి యుండును.

బందరుకాలాకా బోర్డు అఫీసు, మచిలీపట్నం, వి. నరసింహము, 28-6-1928 } చెవిడెంటు.

EVERYTHING for Aerated Water Manufacturers.

ఏ రి యే పె డ్ వా ట రు ను
తయారు చేయునట్టి వారికి అవసరమైన వస్తువు లన్నిటికిని

ఈ దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

Write to: Agent, Messrs. Barnett & Foster, VIZAGAPATAM.

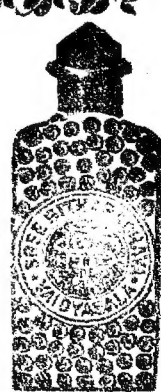
లోకమయహార కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలు మొదలు వయస్సైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వాంఛలన్నిటికిని వాడతగినది. 250-3000 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ. 1-4-0 (505) మీ కస్తూరిమాత్రలను మలబద్ధము, జ్వరము, జలుబు మొదలగు వ్యాధులకు వాడిరిని అనూఘమైన నుజుము కలిగినది. ఈ వ్యాధులకు కస్తూరి మాత్రలకంటె మించినదేదీయు లేదు. ఎమ్. వి. అప్పారావు, అసిస్టెంట్ సూపరిన్ టెండ్ డెంటు వాయల్ పాసు, చిత్రావతి.

(506) నేను మీకందండి తెప్పించిన కస్తూరిమాత్రలు మిక్కిలి కృత్రిమముగా పరిచేసిరి. జ్వరము, దగ్గు పడినను వీటిని తప్పక తుడుచును. దీయజేసి మరల 12 బుడ్లకు పంపకొరదము. ఎమ్. రామరావువాయల్ పాద్యాపుర సక్ర ఎలిమెంటరీస్కూలు, కాలికాల్.

ప్రస్తుతావసరమయినము:- అన్ని విధవ్యాధులకు లిగినబలహీనముర క్షయిత, అరుచి, కడుపులోనుండు, మూత్రవారము లందు మంట, మూత్రము సరిగా పోకుండుట, అగ్రుష్ణము మొదలగు వాటిని తప్పక తుదిర్చి, నుంచెరక్తుమును, కాంతి, బలము నిచ్చును. రు. 2 లు బొప్పెములు కొనువారికి మా శ్రీ రాములవారి పట్టాభిషేక క్యాలండరు ఇనాం బ్రాంచి, నెం. 331, తంబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు. బ్రాంచినుండి, వి. పీలు పంపబడవు. 594

(5) పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ శీతారావువైద్యశాల, మైసూరు.

செகுவாஸ் நாயுடு, பதிவினர் of the Andrapattika Press, 6 & 7 Thambu Chetty Street MADRAS